

Osmanlıca®

Eğitim ve Kültür Dergisi

osmanlicadergi.com
@osmanlicadergi

NİSAN 2017
Receb - Şaban 1438
YIL 05 SAYI 44
7t 5€

Kâmil Paşa'nın
Avrupa Raporu

Hollanda'nın
Endonezya'da
Yaptığı Zulümler

Hollanda'nın
Lawrence'ı:
Snouck

Liselerde
Osmanlıca
Dersi

اگرچه نیکو نامی است
اورده از ملایک در دشت

AVRUPA'NIN BİZİMLE DERDİ NE?

ISSN: 2147-5334
9 786050 107842

HARFLERİ TANIYALIM

ذ	د	خ	ح	چ	ج	ث	ت	پ	ب	ا	Matbu hatlı harfler
ذ	د	خ	ح	چ	ج	ث	ت	پ	ب	ا	Rik'a hatlı harfler
Zel	Dal	Hı	Ha	Çe	Cim	Se	Te	Pe	Be	Elif	Okunuşları

غ	ع	ظ	ط	ض	ص	ش	س	ژ	ز	ر	Matbu hatlı harfler
غ	ع	ظ	ط	ض	ص	ش	س	ژ	ز	ر	Rik'a hatlı harfler
Gayin	Ayin	Zı	Tı	Dat	Sad	Şin	Sin	Je	Ze	Ra	Okunuşları

ی	ه	و	ن	م	ل	ن	گ	ك	ق	ف	Matbu hatlı harfler
ی	ه	و	ن	م	ل	ن	گ	ك	ق	ف	Rik'a hatlı harfler
Ye	He	Vav	Nun	Mim	Lam	Nef	Gef	Kef	Kaf	Fe	Okunuşları

Osmanlıcada bulunup da Kur'ân harflerinde olmayan harfler de vardır. Bu harfler şunlardır:

ث	گ	ژ	چ	پ
---	---	---	---	---

Yuvarlak içine alınan "Şin", "Dad", "Kaf" ve "Nun" harflerinin noktaları, el yazısında harfin sonuna kuyruk olarak eklenir.

~	~	~	~
---	---	---	---

Rik'a hattında iki noktalar çizgi (-), üç noktalı harfler ise takke (^) ile gösterilir.

ع	ث	ت	ب
---	---	---	---

Kırmızı renkli harfler Türkçe asıllı kelimelerde kullanılmaz. Mor renkli harfler, Farsçadan, yeşil renkli "Nef" harfi Türkçeden gelmiştir.

Not: Türkçeden gelen "nef" in hari-cindeki **siyah** renkli harfler Kur'ân alfâbesinden, **pembe** renkliler ise Farsçadan gelmiştir.

Not: Kelime içerisinde harflerin baş-larındaki ses kullanılır.

OKUTUCU HARFLER

"a, e" sesleriyle okutur	ه	"a" sesiyle okutur	ا
"ı, i" sesleriyle okutur	ی	"o, ö, u, ü" sesleriyle okutur	و

Not: Okutucu harfler normal harf olarak da kullanılabilir.

Not: Elif harfi üzerinde (ا) **hemze** "e" sesiyle, (آ) **med** "a" sesiyle okutur. Harfin önünde okutucu bir harf yoksa bir önceki sese birleştirilir.

HE OKUTUCUSUNUN "A" SESİYLE OKUTTUĞU YERLER

"He" okutucusu, kelime içindeki kalın harf ve kalın sesli uyumuna göre, isimlerde, mastarlarda ve ek-lerde "a" sesiyle okuttuğu yerler vardır. Fiillerdeki "a" sesi ikinci şahsın emir ve nehiy kipinde kullanıldığından "he" okutucusuyla değil, "elif" okutucusuyla yazılır. Dolayısıyla bir kelimenin mastar mı, emir mi olduğu daha ilk bakışta anlaşılabilir.

İSİM	باغله BAĞLA (İLE)	یاپمه YAPMA (MASDAR)
FiİL	باغلا BAĞLA	یاپما YAPMA (NEHİY)

KALIN VE İNCE KARŞILIĞI OLAN HARFLER

Osmanlıcada okutucu harflerden (و) okutucusu-nun "o-ö-u-ü" olmak üzere dört sesi karşıladığını görürsünüz. Bu ilk bakışta -normal olarak- bir zorluk gibi gözükmemektedir. Fakat bazı hususla-rı bilmek kaydıyla zorluk gibi gözükken bu durum ortadan kalkmaktadır. Bu konu için aşağıdaki hu-suslara dikkat ediniz.

Osmanlıcada kullanılan Türkçe kelimelerde aynı sesi ifade etmekle birlikte birisi kalın, diğeri ince sesleri ifade eden toplamda on iki adet harf vardır. Bu harfler şunlardır:

	K sesi için	T sesi için	D sesi için	S sesi için	Ğ sesi için	H sesi için
KALIN	ق	ط	ط	ص	غ	خ
İNCE	ك	ت	د	س	گ	ه

Yukarıda verdiğimiz bilginin bize faydası nedir?

Bu on iki harften her hangi birisi bir kelimeye geldiğinde, mesela "vav" harfi için söylersek, okutucu harf olarak karşıladığı dört sesteki ikisini hemen elemiş oluyoruz. Yani kelimenin içerisinde bu on iki harfin kalın olanlarından bir harf gelmişse, (ö ve ü) sesleri; ince harflerinden birisi gelmişse (o ve u) sesleriyle okuma-yacağımızı hemen anlayabiliriz. Dolayısıyla diğer iki sesteki birisiyle okuyabiliriz.

KALIN O ve U	طوق TOK	خوش HOŞ
İNCE Ö ve Ü	تور TÜR	اوگون ÖĞÜN

SIYAK-SIBAK MESELESİ

Peki, kalınlık ve inceliğine göre iki sesi elediği-miz halde geriye kalan seslerden ikisiyle de oku-nabilecek bir durum olursa ne olacak?

Mesela: **Yüz** lira. Bugün **yüz**meye gideceğim. **Yüzüm** yanmış. Aynı durum, Osmanlıcadaki bazı kelimeler için de geçerlidir. Mesela bazı kelime-lerin yazılışları aynıdır, fakat farklı okunurlar.

كوج	كول	صوص	قويو
Göç	Göl	Sos	Koyu
Güç	Gül -Mek	Sus	Kuyu

كول صوغوق	بوايش چوق كوج
Göl soğuk	Bu iş çok güç
گولمك كوزل	گوج وار اوزاغه
Gölmek güzel	Göç var uzağa

Aşağıdaki tabloya bakıldığında ise, durum biraz daha farklı ve karmaşık gözükabilir. Burada da yine kelimenin cümle içindeki kullanımına bakılır ve ona göre okunur.

بول	بول	بول	بول
Bül-ten	Bul	Böl	Bol

اکمگی بول ده وير
Ekmeği böl de ver
قيرمیزی بولتنله آرانپور
Kırmızı bültenle aranıyor
بول کيچه لوقانطه سی
Bol kepece lokantası
آرایان بولور
Arayan bulur

Yıl: 05 / Sayı: 44
NİSAN 2017
Receb - Şaban 1438
ISSN: 2147-5334
osmanlicadergi.com
@osmanlicadergi

SÜEDA
Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Adına İmtiyaz Sahibi
ve Genel Yayın Yönetmeni
METİN UÇAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
A. MUHYİDDİN UZUN

Danışma Kurulu
AHMED SEMİZ
PROF. DR. ÖMER İŞBİLİR
YRD. DOÇ. DR. YUSUF BİLEN
DOÇ. DR. TURGUT KOÇOĞLU
YRD. DOÇ. DR. HÜSREV AKIN

Yayın Koordinatörü
İBRAHİM MAHİR ÇAKMAK

Hukuk Müşaviri
Av. HAKKI AYĞÜN

Tashih
AHMET BEYPAZAR
İBRAHİM KARABOĞA

Grafik Tasarım
ERDEM KÖYMEN

Sosyal Medya
OSMAN GAZALİ ÇAKMAK
ERDOĞAN AKMAN

Teknik Destek
ADEM KILIÇ

Abone ve Dağıtım Servisi
Tel: 0.212 671 51 80
Gsm: 0.530 148 63 83
info@sueda.com.tr

Abonelik Şartları
Tek dergi ücreti: 7₺
Abonelik ücreti: 70₺
Kargo ile abonelik ücreti: 90₺
Yurtdışı abonelik ücreti: 140₺

Hesap bilgileri
Alıcı: Süeda Basım Yayın Sanayi ve
Ticaret A.Ş.

PTT Hesap No: 6391849

Kuveyt Türk IBAN:
TR82 0020 5000 0068 3301 0000 01
AlbarakaTürk IBAN:
TR53 0020 3000 0211 3660 0000 01

Hesap bilgileri
Alıcı: Süeda Basım Yayın Sanayi ve
Ticaret A.Ş.

Baskı Yeri
Hayrât Neşriyat Matbaa Tesisleri/Isparta
0.246 259 43 33

FİHRİST

BAŞ MUHARRİR 03
Kendimizi Tanımaya İhtiyacımız Var

OKUMA METİNLERİ 04
Hollanda'nın Lawrence'ı: Snouck * Memleketin İçin Ölmekten Korkma *
Gençler Osmanlıca Yarışıyor * Liselerde Osmanlıca Dersi Olmazsa Olmaz *
Naat

DEYİMLERİMİZ VE HİKÂYELERİ 18
Suratı Sirke Satmak

BİLİYOR MUYDUNUZ? 19
Kelimelerin Kökenlerine Yolculuk * Hollanda'nın Endonezya'da Yaptığı
Zulümler * Açe Sultanı Tarafından Hollandalıların Zulümlerini Anlatan
Dilekçe

BELGE OKUMALARI 23
Avrupa'nın Bizimle Derdi Ne? * Mustafa Kamil Paşa'nın Avrupalılar
Hakkındaki Raporu

HÜSN-İ HAT ÇALIŞMALARI 32
Kelime Çalışmaları

OSMANLICA YAZABİLİYORUM 33
Yazı Alıştırmaları: "Aman Dikkat!"

KİTÂBE OKUMALARI 34
Bediüzzaman Hazretlerinin Talebesi Hafız Ali'nin Kabri *
İlbade Mezarlığı / Denizli

TARİHTEN NOTLAR 36
Hollanda'yı Rahatsız Etmiş * Hepimiz Allah'ın kullarıyız * Acemi Okçu * Artan
Pilav * Bizi sömürge mi zannettiniz?

OSMANLICA ÖDÜLLÜ BULMACA 40

Osmanlıca
Eğitim ve Kültür Dergisi

صافتن ترک ادبدن کوی محبوب خداداد
نظرگاه الهی سیدر مقام مصطفی درو
مراعت ادب شرطید کیرنابی بودرگاه
مطاف قدسیاندر بوسه کاه ابنر سیادر

Sakin terk-i edebden kûy-ı mahbub-ı Hüdâdır bu
Nazargâh-ı ilâhidir Makâm-ı Mustafâ'dır bu
Murâat-ı edeb şartıyla gir Nâbî bu dergâha
Metâf-ı kudsîyândır bûsegâh-ı enbiyâdır bu. (Nâbî)

BAŞ MUHARRİR

METİN UÇAR editor@osmanlicadergi.com @msserdengecti

تاریخچیمیزی

کندیزى طانییه اهتیاچیمیزی وار

Kendimizi Tanımaya İhtiyacımız Var

Her gün yaşadıklarımızı gördükçe tarihe müracaat etme zarureti hâsıl oluyor. İmam Şafii Hazretleri demiş ya hani: "Tarih okuyanın aklı çoğalır." İşte biz de özellikle bu Avrupalılar zıpladıkça tarihi belgelere bakıp, demek değişen bir şey yok diyoruz. Bu arada tarihe dönüp bakmak, bakıp görmek, gördüklerimizi de okuyabilmek gerekiyor. İşte tam da burada Osmanlıca devreye giriyor. Haydi hayırlısı...

Burada merhum Halil İnalcık'ın şu sözüne tekrar dikkatimizi yoğunlaştırmalıyız. Ne diyordu meşhur tarihçimiz: "Osmanlı tarihi bilinmeden dünya tarihi yazılamaz. Bu aynı zamanda şu da demektir: Dünyayı tanımak için Osmanlıyı tanımalıyız. Yani kendimizi bilmeliyiz. Bütün dünyanın üzerimize çullandığı şu zamanda, kim nedir bilmek için, tarihi kurcalamalıyız. Tarihi tecrübeden istifade etmeliyiz. Ki aynı hatalara düşmeyelim.

Buradan şunu da anlayabiliriz: Dün dünya tarihinin yazılmasında ana kaynak olacak şanlı tarihimiz, eğer buradan maddi-manevi feyz alabilirsek, bu millet, bundan sonra da aynı şekilde dünya tarihini yazabilecek, dünya lideri olacak birikime ve güce sahiptir. Bunu fark edebilmek için de tarihimize yüzümüzü dönmeli, ondan istifade edebilir duruma gelmeliyiz.

Burada asla şu hataya düşmeyelim. Bu mesele tarihçilerin işidir. Hayır, bu hepimizin işidir. Fert fert herkes bu mevzuda uyanık olmalı ve bu hassasiyeti yaşayabilmelidir. Bunun en kestirme ve kolay yolu da Osmanlıca öğrenme gayreti ile olabilir. Tarihte yaşadığımız coşkuyu verecek diziler, sinema filmleri, müzikler, kitaplar elbette olacak ve olmalıdır. Lakin her fert kendi tarihine ait bir yazıyı, belgeyi, kitabeyi okuma yeterliliği ve özgüvenini de elde edebilmelidir. Ki gerçekten özgüven kazanabilsin.

Avrupa gerçek yüzünü her fırsatta gösteriyor. Ve Avrupa, tarihine ait verileri unutmuyor. Bilgilerini her tazelediğinde bize dokunuyor. Biz de hatırlamalıyız ki eskide olduğu gibi, bugün de adalet ve huzur için müspet manada gayret edecek gücü kendimizde bulabilelim.

Bütün dünyanın tecrübe ettiği fakat göz ardı ettiği Gaston Care tarafından söylenen şu cümlelerin içini tekrar doldurmak için, kendimizi tekrar tanıyalım. "İslâmiyet yeryüzünden kalkacak ve bu suretiyle hiçbir Müslüman kalmayacak olursa, barışı devam ettirmeye imkân kalır mı? Hayır, buna imkân yoktur."

Evet, bütün dünyanın sizlere ihtiyacı var. Bizlerin de kendimizi tanımaya ihtiyacımız var!

Her köşe başı adqirimiz kord kje tarihçe mraheet iymeh ضرورتی حاصل اولوبور. امام شافعی حضرتلری دیسه یا هانی: "تاریخ اوقویانک عقالی هوغالیر." ایسته بز ده اوزللقله بو اوروپه لیلر زییلا دقچه تاریخی بللله لره باقوب، دیملک دگیسن بر شی یوه دیوزر. بو آراه تاریخی دونوب باقمه، باقوب کورملک، کوردقاریمیزی ده اوقویایلمک کرکیسور. ایسته تام ده بوراده عثمانلیجه دوره یه کیسیور. هایدی فیرلیسی...

بوراده مرهوم فلیل اینالچقک شو سوزینه تکرار دقتیزی یوغونلاشدیرمیزی. نه دیوزدی مصهور تاریخمیزی: "عثمانلی تاریخی بیلینمده دنیا تاریخی یازیلاماز.

بو عین زمانده شو ده دیملر: دنیای طانییه ایچمه عثمانلی یی طانیلی یز. یعنی کندیزى بیلیمیزی. بتوه دنیانک اوزریمزه هولاندیغی شو زمانده، کیم نه در بیلیمک ایچمه، تاریخی قورجه لامیزی. تاریخی تجربه ده استفاده ایتما یز. که عین فطالره دوشمه یه لم.

بوراده شونی ده آطلایایلیر: دوه دنیا تاریخنک یازیلمه سنده آنا قاینانه اولاهو شانی تاریخمز. اگر بوراده مادی- معنوی فیصه آلابیلرک، بوملت، بونده صوگره ده عین شقلده دنیا تاریخی یازیلمه ک، دنیا لیدری اولاهو برکیمه و کوجه صاحبدر. بونی فروه ایده بیلیمک ایچمه ده تاریخمزه یوزیمیزی دوغلی، اوندنه استفاده ایده بیلر طورومه کالمیزی.

بوراده اصلا شو فطایه دوشمه یه لم. بو مسئله تاریخیلرک ایسیدر. فیر، بو هیمزک ایسیدر. فرد فرد هرکس بو موضوعده اویانوه اولمای و بو هاسستی یاشایایلیملیدر. بونک الک کسیرمه و قولای یولی ده عثمانلیجه اؤگریمه غیری ایلله اولایلیر.

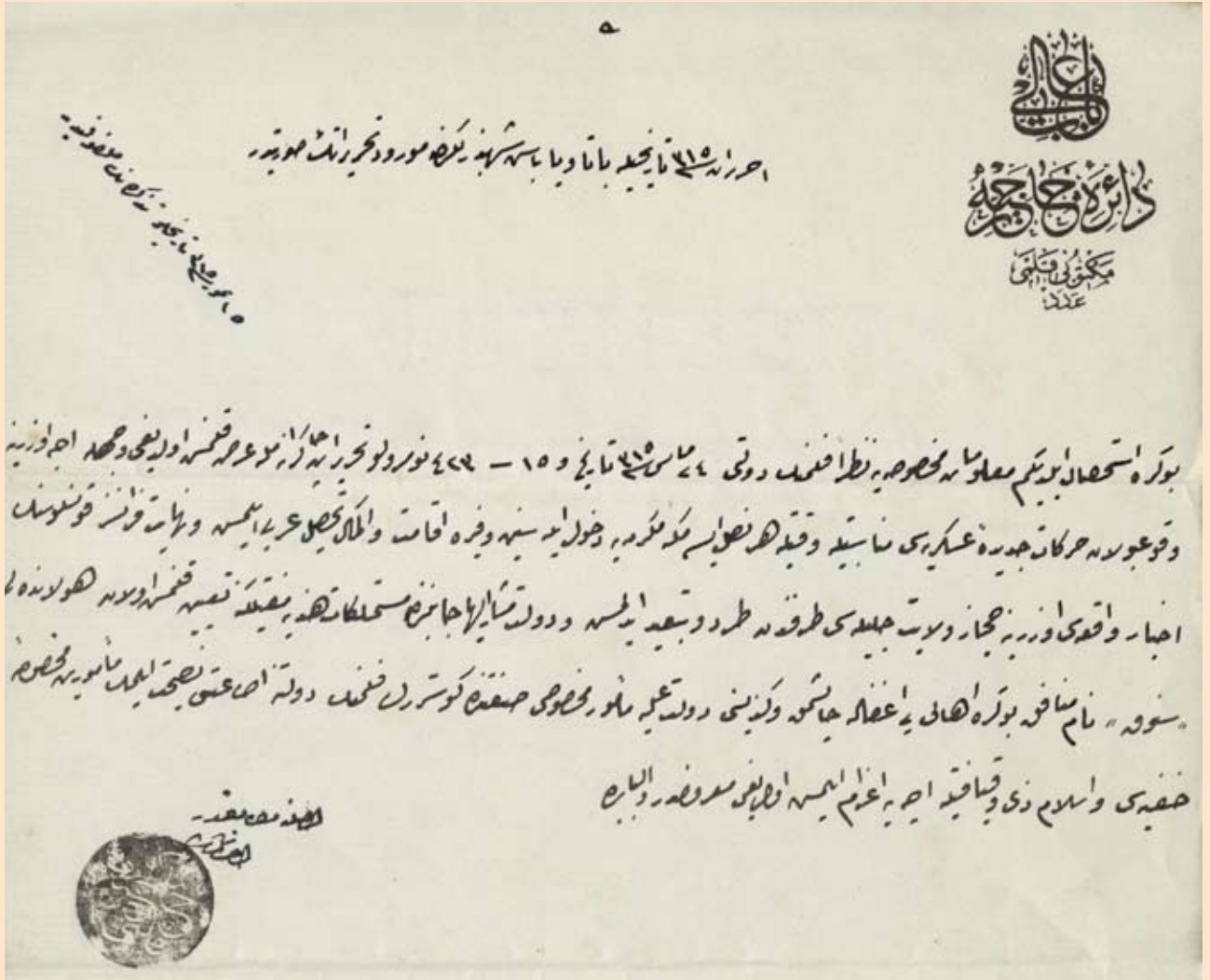
آوروپه کرهک یوزینی هر فرصته کوسریور. و آوروپه، تاریخنه عائد ویریلری اونوتماور. بیلکلیرینی هر تازه له دیلنده بزه طوقونوبور. بز ده خاطرلامای یزکه اسکیده اولدیغی کبی، بوکوره ده عدالت و هضور ایچمه مثبت معناده غیرت ایده کوبی کندیزده بولایلیم.

بتوه دنیانک تجربه ایتدیغی فقط کوز آردی ایتدیغی غاستوه فار طرفنده سوبلن شو جمله نک ایچنی تکرار طولدریمه ایچمه، کندیزى تکرار طانییالم. "اسلامیت یز یوزنده فالقاهو و بو صورتیله هج بر مسلمانه فالمایاهو اولورسه، باریشی دوام ایتدیرمه یه اعطاه فالیرمی؟ فیر، بولک اعطاه یوقدر."

مستین اویار

هولانده ناك لاورنسى سنوك

Hollanda'nın Lawrence'ı: Snouck

BOA, Y. A. HUS. 00398/00110/002/001

سلطان ۲ نجی عبدالحمیدك دنیا سیاستك اڭ اؤنملى قمل طاشلرندن بريسى، دنيانك نره سنده اولورلرسه اولسونلر، مسلمان ئولكه لرله و مسلمان طوپليلقلرله صيقى ايليشكى قورمه اوزرينه قورولمشدى. بونك بر كوستركه سى اولارق، سلطان ۲ نجى عبدالحميد لاهى سفارتنه باغلى اولارق ۱۸۸۲ سنه سنده باتاويایه بر باش شهبندرلك آچديردى. ايلك باش شهبندر اولارق ده ۱۷ شباط ۱۸۸۲ تاريخنده بغدادلى سيّد خضر زاده سيّد عزيز افندى آتاندی.

Sultan 2. Abdülhamid'in dünya siyasetinin en önemli temel taşlarından birisi, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, Müslüman ülkelerle ve Müslüman topluluklarla sıkı ilişki kurma üzerine kurulmuştu. Bunun bir göstergesi olarak, Sultân 2. Abdülhamid Lahay Sefâretine bağlı olarak 1882 senesinde Batavya ya bir başşehbenderlik açtırdı. İlk başşehbender olarak da 17 Şubat 1882 tari-

باتاویا، جاقارتیه هولاندهلیلرڭ ویردیگی اسم اولوب، او ییللرده هولانده اشغالی آلتیدهیدی. باش شهیندرلگڭ باتاویایه آچیللمسی، هم مالزیه و اندونزیه مسلمانلریله ارتباطی صاغلارکن، هم ده هولاندهنڭ کونی طوغو آسیهده چویردیگی دولایلی تعقیب ایتمه فرصتی ویریوردی. مثلاً هولاندهنڭ لاورنسی اولارق نیتهلیه بیله جگمز سنوقڭ کرچک یوزی، باتاویا باش شهیندرینڭ استانبوله کوندردیگی ۱۳ حزیران ۱۸۹۹ تاریخلی یازیده آڭلاتیلمقدهدر. عثمانلی دولتڭ باتاویا باش شهیندری، یازیسنده سنوق ایله ایلگیلی شو افادهلری قوللانمقدهیدی:

SNOUCK

”بو کره استحصال ایله دیگم معلومات مخصوصه یه نظرًا فلمنک دولتی ۲۴ مایس سنه ۱۳۱۵ تاریخ و ۱۵ – ۴۲۳ نومارهلی تحریرات چاکرانه مله عرض قیلینمش اولدیغی وجهله آچه اوزرینه وقوع بولان حرکات جدیدۀ عسکریه سی مناسبتیله و قتیله هر ناصل ایسه مکۀ مکرمه یه دوخول ایله سنین وفیره اقامت و اکمال تحصیل عربی ایلمش و نهایت فرانسز قونسولوسنڭ اخبار واقعه سی اوزرینه حجاز ولایت جلیله سی طرفندن طرد و تبعید ایدیلمش و دولت مشار الیها جانبنده مستملکات هندیه مفتیلگنه تعین قیلینمش اولان هولاندهلی ’سنوق’ نام منافق بو کره اهالی بی اغفاله چالیشمق و کنديسنی دولت علیه مأمور مخصوصی صفتنده کوستره رک فلمنک دولته اطاعتی نصیحت ایله مک مأموریت مخصوصۀ خفیه سی و اسلام ذی و قیافتیله آچه یه اعزام ایلمش اولدیغی معروضدر اولبابده“

سنوق، اندونزیه مسلمانلرینی هولانده یه باغلا یایلمک، باشده آچه اولق اوزره هولاندهنڭ اکه منلک قورامدیغی سلطانلقلری تاممیله آله کچیره ییلمک و محتمل بر باش قالدیری بی اؤڭجه دن انگلله یه ییلمک آماجیله هولانده طرفندن کورولندیریلمشدی. آنجق او ده چوق ای بیلیوردیکه، کونی طوغو آسیه مسلمانلری اوزرنده تأثیر اولوشدیرایلمه سی ایچون مطلقا عثمانلی دولتی ایله اورغانیک بر باغنڭ اولمسی کرکیوردی. عثمانلی دولتی ایسه، اونڭ کرچک یوزینی ایرکن فرق ایتمش و صینیر طیشی ایتمشدی. آنجق سنوق، اندونزیه مسلمانلرینی آلداتایلمک ایچون کنديسنی عثمانلی دولتڭ کورولندیردیگنی سویله مکده یدی. مفتی قیافتیله طولاشان آنجق اصلنده پروتستان بر خرستیان اولان سنوق، اندونزیه لی مسلمانلرڭ هولانده یه

hinde Bağdadlı Seyyid Hızırzâde Seyyid Aziz Efendi atandı.

Batavya, Cakarta'ya Hollandalıların verdiği isim olup, o yıllarda Hollanda işgali altındaydı. Başşehbenderliğin Batavya'ya açılması, hem Malezya ve Endonezya Müslümanlarıyla irtibatı sağlarken, hem de Hollanda'nın Güneydoğu Asya'da çevirdiği dolapları takip etme fırsatını veriyordu. Meselâ Hollanda'nın Lawrence'i olarak niteleyebileceğimiz Christian Snouck Hurgronje'nin gerçek yüzü, Batavya Başşehbenderinin İstanbul'a gönderdiği 13 Haziran 1899 tarihli yazıda anlatılmaktadır. Osmanlı Devletinin Batavya Başşehbenderi, yazısında Snouck ile ilgili şu ifadeleri kullanmaktaydı:

“Bu kere istihsâl eylediğim ma'lûmât-ı mahsûsaya nazaran Felemenk devleti 24 Mayıs sene 1315 tarih ve 15 – 423 numaralı tahrîrât-ı çâkerânemle arz kılınmış olduğu vechle Açe üzerine vukû' bulan harekât-ı cedîde-i askeriyesi münâsebetiyle vaktiyle her nasıl ise Mekke-i Mükerreme'ye dühûl ile sinîn-i vefîre ikâmet ve ikmâl-i tahsîl-i Arabî eylemiş ve nihâyet Fransız konsolosunun ihbâr-ı vâkıası üzerine Hicâz vilâyet-i celîlesi tarafından tard ve teb'îd edilmiş ve devlet-i müşârun-ileyhâ cânibinde müstemlekât-ı Hindîye müftülüğüne ta'yîn kılınmış olan Hollandalı 'Snuk' nâm mü-

اطاعت ایتمه‌لری کرکدیگنی و بونی عثمانلی دولتنک ایسته‌دیگنی سویلییوردی. ذاتا کندیسنی عثمانلی پادشاهی کورولندیرمش کی بر ایزله‌نیم اولوشدیرمه‌یه چالیشمه‌سنک آردنده یاتان سبب ده بوییدی. سنوڤک کوچک یاشلردن اعتباراً بویله بر کورو ایچون اوزل اولارق یتیشدیریلدیگی، حیاتی اینجه‌لندیگنده داها ای آڭلاشیلمقده‌در. داها ۲۳ یاشنده‌یکن ۱۸۸۰ سنه‌سند ده دوقتوره تزی اولارق حاضرلادیگی حجّک تاریخی و دینده‌کی یری قونولی اثریله اودول قازانمسی ده بو طورومی آچیقجه کوسترمکده‌در. مسلمان اولمش ایزله‌نیمی ویره‌رک ۱۸۸۴ سنه‌سند ۷ آی مکه‌ده قالمش و بو سورچده اندونزیه‌لی حاجیلری یاقیندن تعقیب ایتمشدر. فرانسز قونسولوسنک اخباریله مکه‌دن صینیر طیشی ایدیلدیگی زمان اونغلی بر معلوماتله برلکده ایریلییوردی. بو ده عثمانلی دولتنک و خلیفه سلطانلرک کونی طوغو آسیه‌ده‌کی مسلمانلر اوزرنده‌کی تأثیرینی فرق ایتمش اولمسیدی. هولانده‌نک اندونزیه‌ی تماماً سومورکه‌لشدیرمه سورجنک اقناع قسمنده اڭ اونغلی کوروی، سنوڤک یوروتدی.

سنوڤک خلافت دشمانی اولمسی، مسلمان ئولکه‌لرده دین و دولت ایشلرینک آیریلمه‌سنی صاوونمسی و اندونزیه‌ده باتی کولتورینی و اگیتیم سیستمی حاکم قیلماق ایچون اوغراشمسی، اصل نیتنی آچیقجه کوسترمکده‌در. اندونزیه‌ده بولوندیگی مدّت ظرفنده، جاوالی ایکی مسلمان خانمله اولنمش و اونلردن چوجقلری اولمشدر. آنجق ۱۹۰۶ سنه‌سند هولانده‌یه دونرکن اونلری یاننده کوتورمه‌مش، اونلری هولانده‌یه قبول ایتمه‌مش و ردّ ایتمشدر.

نافیک bu kere ahaliyi igfale calismak ve kendisini Devlet-i Aliyye me'mur-ı mahsusu sıfatında göstererek Felemenk devletine itaati nasihat eylemek me'muriyet-i mahsus-a-i hafiyyesi ve İslâm zîy ve kıyâfetiyle Açe'ye i'zâm eylemiş olduğu ma'rûzdur ol-bâbda"

Snouck, Endonezya Müslümanlarını Hollanda'ya bağlayabilmek, başta Açe olmak üzere Hollanda'nın egemenlik kuramadığı sultanlıkları tamamıyla ele geçirebilmek ve muhtemel bir başkaldırıyı önceden engelleyebilmek amacıyla Hollanda tarafından görevlendirilmişti. Ancak o da çok iyi biliyordu ki, Güneydoğu Asya Müslümanları üzerinde tesir oluşturabilmesi için mutlaka Osmanlı Devleti ile organik bir bağının olması gerekiyordu. Osmanlı Devleti ise, onun gerçek yüzünü erken fark etmiş ve sınır dışı etmişti. Ancak Snouck, Endonezya Müslümanlarını aldatabilmek için kendisini Osmanlı Devletinin görevlendirdiğini söylemekteydi. Müftü kıyafetiyle dolaşan ancak aslında Protestan bir Hristiyan olan Snouck, Endonezyalı Müslümanların Hollanda'ya itaat etmeleri gerektiğini ve bunu Osmanlı Devletinin istediğini söylüyordu. Zaten kendisini Osmanlı Padişahı görevlendirmiş gibi bir izlenim oluşturmaya çalışmasının ardında yatan sebep de buydu. Snouck'un küçük yaşlardan itibaren böyle bir görev için özel olarak yetiştirildiği, hayatı incelendiğinde daha iyi anlaşılmaktadır. Daha 23 yaşındayken 1880 senesinde doktora tezi olarak hazırladığı Hacc'ın tarihi ve dindeki yeri konulu 'Het Mekkaansche Feest' isimli eseriyle ödül kazanması da bu durumu açıkça göstermektedir. Müslüman olmuş izlenimi vererek 1884 senesinde 7 ay Mekke'de kalmış ve bu süreçte Endonezyalı Hacıları yakından takip etmiştir. Fransız Konsolosunun ihbarıyla Mekke'den sınır dışı edildiği zaman önemli bir malumatla birlikte ayrılıyordu. Bu da Osmanlı Devletinin ve Halife Sultanların Güneydoğu Asya'daki Müslümanlar üzerindeki tesirini fark etmiş olmasıy-

اندونزیه نڭ تماماً سومورکه لشدیر یلمه سنڭ آردندن کوروی صوڭه ایرن سنوق، ۱۹۰۶'ده هولاندهیه دونمشدر. لئیدن اونیورسیته سنه عربجه پروفیسوری اولارق آتانشدر. بر یاندن ده "سومورکه لشدیر یلمش مسلمان اندونزیه ناصل اداره ایدیلیر؟" قونوسنده هولانده حکومتنه دانیشمانلق یایمقدهیدی. بو کوروینی ۱۹۳۶ سنه سنده ئولنه قدر دوام ایتدیردی. سنوق، کرچکده هیچ بر زمان مسلمان اولماشدی و عثمانلی آرشیو بلکه لرنده ده افاده ایدیلدیگی کبی مسلمانلری قاندرمش بر منافقدی. بونی کندیسی، آلمان مستشرق تدور نولدکه یازدیغی مکتوبلرنده ده اعتراف ایتمشدر.

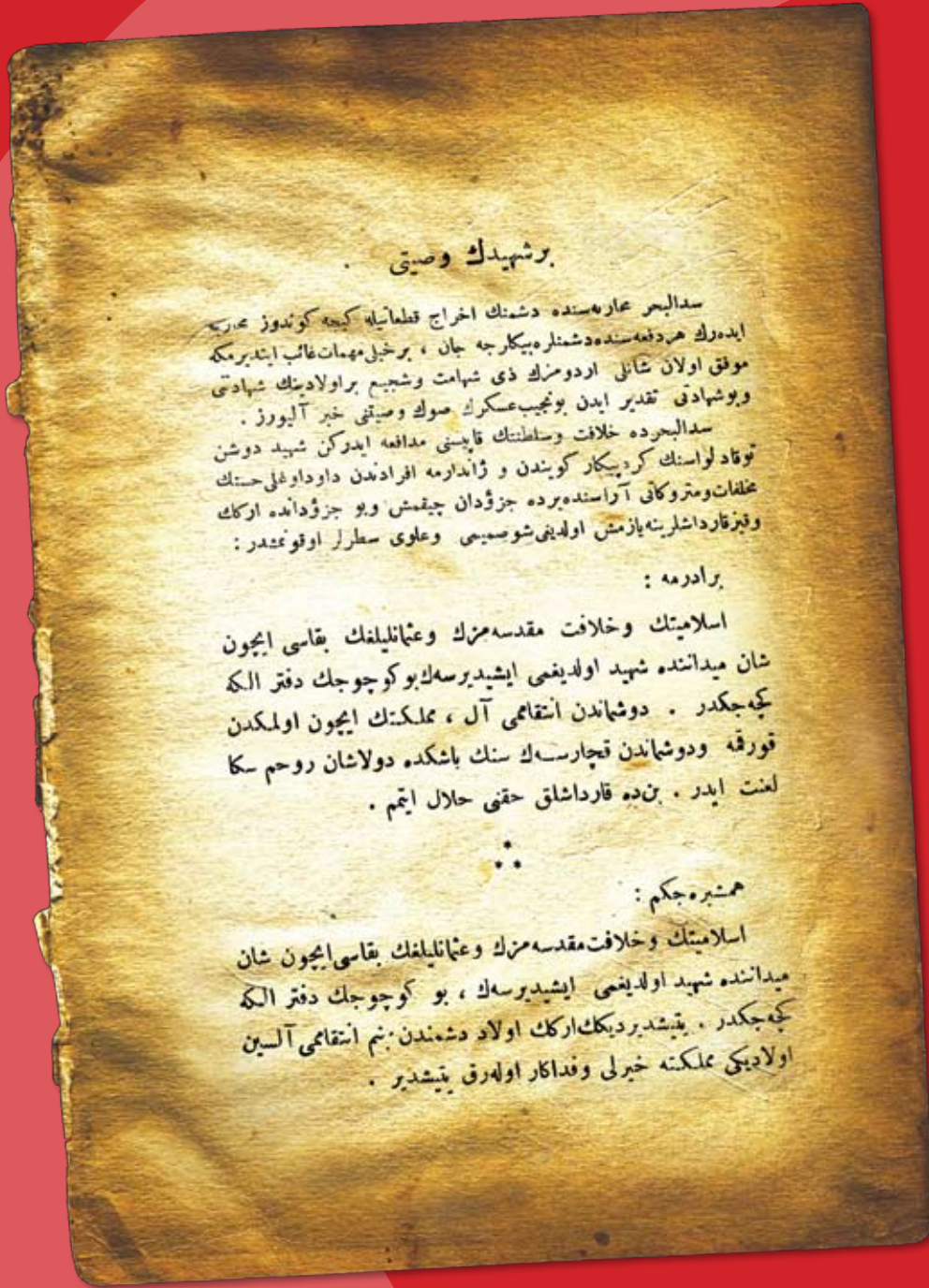
ییللرجه آچه ی قوشاتان و اڭ آغیر سلاحلرله سیویل کویلیلری ئولدیرن هولانده، صواشله باشارامدیغنی سنوقله باشارمشدر. هولانده، آچه قوشاتمهلرینڭ باشاریسزلغنی، عثمانلی آرشیو بلکه لرنده ده افاده ایدیلدیگی اوزره، ناموس مسئله سی حالنه کتیرمشدی. حتی بو باشاریسزلق، یوز ییللردر یاواش یاواش آله کچیردیگی لیمانلری ده غائب ایتمه سنه سبب اولابیله جکدی. سنوقڭ اندونزیه ده کی فعالیتلرینی بو سببله کوچومسه مه مک کرکلیدر. طبیعیکه بر ده سلطان ۲نجی عبدالحمیدڭ باتاویا باش شهیندرلگی واسطه سیله اونی تعقیب ایتمه سی ده، سلطانڭ فراستنی کوسترمسی آچیسندن اونملیدر.

dı. Hollanda'nın Endonezya'yı tamamen sömürgeleştirme sürecinin ikna kısmında en önemli görevi, Snouck yürüttü.

Snouck'un Hilâfet düşmanı olması, Müslüman ülkelerde din ve devlet işlerinin ayrılmasını savunması ve Endonezya'da Batı kültürünü ve eğitim sistemini hâkim kılmak için uğraşması, asıl niyetini açıkça göstermektedir. Endonezya'da bulunduğu müddet zarfında, Cavalı iki Müslüman hanımla evlenmiş ve onlardan çocukları olmuştur. Ancak 1906 senesinde Hollanda'ya dönerken onları yanında götürmemiş, onları Hollanda'ya kabul etmemiş ve reddetmiştir.

Endonezya'nın tamamen sömürgeleştirilmesinin ardından görevi sona eren Snouck, 1906'da Hollanda'ya dönmüştür. Leiden Üniversitesine Arapça profesörü olarak atanmıştır. Bir yandan da "Sömürgeleştirilmiş Müslüman Endonezya nasıl idare edilir?" konusunda Hollanda hükûmetine danışmanlık yapmaktaydı. Bu görevini 1936 senesinde ölene kadar devam ettirdi. Snouck, gerçekte hiçbir zaman Müslüman olmamıştı ve Osmanlı arşiv belgelerinde de ifade edildiği gibi Müslümanları kandırmış bir münafıktı. Bunu kendisi, Alman müsteşrik Theodor Nöldeke'ye yazdığı mektuplarında da itiraf etmiştir.

Yıllarca Açe'yi kuşatan ve en ağır silahlarla sivil köylüleri öldüren Hollanda, savaşla başaramadığını Snouck'la başarmıştır. Hollanda, Açe kuşatmalarının başarısızlığını, Osmanlı arşiv belgelerinde de ifade edildiği üzere, namus meselesi haline getirmişti. Hatta bu başarısızlık, yüzyıllardır yavaş yavaş ele geçirdiği limanları da kaybetmesine sebep olabilecekti. Snouck'un Endonezya'daki faaliyetlerini bu sebeple küçümsemek gereklidir. Tabiki bir de Sultan 2. Abdülhamid'in Batavya Başşehbenderliği vasıtasıyla onu takip etmesi de, Sultan'ın ferasetini göstermesi açısından önemlidir.

Memleketin İçin Ölmekten Korkma

“Bir şehidin vasiyeti”, ikdam nu 6670 11 Eylül 1915, s. 1, Serveti Fünun, nu 1266. 3 Eylül 1331/ 16 Eylül, 1915, s. 286.

Seddülbahir Muharebesinde düşmanın ihraç kıtaatıyla gece gündüz muharebe ederek her defasında düşmanları binlerce can, bir hayli mühimmat kaybettirmeye muvaffak olan şanlı ordumuzun zi-şehamet ve şeci' bir evladının şehadetini ve bu şehadeti takdir eden bu necib askerin son vasiyetini haber alıyoruz. Seddülbahir'de hilafet ve saltanatın kapısını müdafaa ederken şehit düşen Tokat livasının Kürdpınar (Gürpınar) köyünden Jandarma efradından Davud oğlu Hasan'ın muhallefat ve metrukâtı arasında bir de cüzdan çıkmış ve bu cüzdanda erkek ve kız kardeşlerine yazmış olduğu şu samimi ve ulvi satırlar okunmuştur.

Biraderime:

İslamiyet'in ve hilafet-i mukaddesemizin ve Osmanlılığın bekası için şan meydanında şehit olduğumu işitirsen, bu küçücük defter eline geçecektir. Düşmandan intikamımı al, memleketin için ölmekten korkma ve düşmandan kaçarsan senin başında dolaşan ruhum sana lanet eder. Bende kardaşlık hakkımı helal etmem.

Hemşireciğim:

İslâmiyet'in ve hilafet-i mukaddesemizin ve Osmanlılığın bekası için şan meydanında şehit olduğumu işitirsen, bu küçücük defter eline geçecektir. Yetiştirdiğin erkek evlat düşmandan benim intikamımı alsın. Evladını memlekete hayırlı ve fedakâr olarak yetiştir.

Kelimeler:

Metrukat: vefat eden bir kimseden kalan eşya ve mallar

Muhallefet: vefat eden birisinin geride bıraktığı mal, tereke.

Necib: nesli temiz

Şeci': yiğit

Zi-şehamet: kahramanlık sahibi

سەدالبحر محاربە سەندە دوشمانك اىخراج قىلغانلار كىچە كوندوز محاربە ايدرك هر دفعە سەندە دوشمانلار بىگىلرچە جان، بر خىلى مەھمات غائب ايتدىرمەيە موقق اولان شانلى اوردومزك دى شەھامت و شجىع بر اولادىنك شەھادتى و بو شەھادىتى تەقدىر ايدىن بو نىجىب عىسكرك صوگ وصىتىنى خىر آلىيورز. سەدالبحر دە خلافت و سىلطانك قاپىسىنى مەدافىعە ايدركىن شەھىد دوشىن توقات لىواسىنك كورد پىكار (كور پىكار) كويندىن ژاندارمە افراىندىن داود اوغلى حسنك مەخلفات و مەتروكاتى آراسىندە بر دە جىزدان چىقىمىش و بو جىزداندارە ارىك و قىز قىرداشلىرىنە يازمىش اولدىغى شو صىمىمى و علوى سطرلر اوقۇنمىشدر.

برادىرىمە:

اسلامىتىك و خلافت مەقدەسەمىزك و عثمانلىلار بىقاسى اچىون شان مىداندارە شەھىد اولدىغىمى ايشىتىرسەك، بو كوچوچىك دىفتر آلگە كچە جىكدىر. دوشماندىن انتقامى آل، مەلىكتىك اچىون ئولمىكدىن قورقما و دوشماندىن قارىسەك سىنك باشكەدە طولاشان روحم سىگا لىغىت ايدىر. بىندە قىرداشلىق حقىمى حلال ايتمەم.

ھەمشىرە جىگم:

اسلامىتىك و خلافت مەقدەسەمىزك و عثمانلىلار بىقاسى اچىون شان مىداندارە شەھىد اولدىغىمى ايشىتىرسەك، بو كوچوچىك دىفتر آلگە كچە جىكدىر. يىتىشىدىردىگىك ارىك اولاد دوشماندىن بىنم انتقامى آلسىن. اولادىگى مەلىكتە خىرلى و فەداكار اولارق يىتىشىدىر.

لحمز سرف قابنا غمزد

GEÇMİŞİMİZ ŞEREF
KAYNAĞIMIZDIR

Osmanlıca

HAYRAT
VAKFI

hayratvakfi.org

hayratvakfi

hayratvakfi

کنجلی عثمانلیجه یاریشیدور

Gençler Osmanlıca Yarışıyor

۲۰۱۴ سنه سندن اعتباراً استانبول، ساقاریه و دڭزلی ده لیسه لی کنجلی آراسنده عثمانلی ترکیجه سی یاریشمه لری یاییلیور. استانبولده ۴۰ اوڭه چیقان لیسه ده ۱۴۵۳ اوڭرنجی اوزرندن یاییلان ۲۴ ساعته عثمانلیجه اوڭرنیورم پروژه سی، فرقلی ایلرده ده کوزل چالیشمه لرڭ یاییلمه سنه اوڭجی اولدی.

کچدیگمز آی دڭزلیده ده ایکنجیسی اجرا ایدیکن کنجلی عثمانلیجه یاریشیور پروگراملری یاییلمقه در. بو چالیشمه لرله برلکده ۲۶ اوقولده اوچ بیڭ اوڭرنجی یه عثمانلیجه طانییلمش اولدی. ۱۰۲۹ اوڭرنجی یاریشمه یه قید یایدیدی. عثمانلیجه اگیتیم و کولتور درکیسی طرفندن حاضرلارنان کتابله اوڭرنجیلر یاریشمه یه حاضرلاندیلر. بو یاریشمه حاضرلغنڭ اوڭرنجیلره نه کبی قاتقیلری اولدی؟

- عثمانلیجه ایله طانیشدیلر

- عثمانلیجه متنلر اوقومه یه باشلادیلر

2014 senesinden itibaren İstanbul, Sakarya ve Denizli de liseli gençler arasında Osmanlı Türkçesi yarışmaları yapılıyor. İstanbul'da 40 öne çıkan lisede 1453 öğrenci üzerinden yapılan 24 saatte Osmanlıca öğreniyorum projesi, farklı illerde de güzel çalışmaların yapılmasına öncü oldu.

Geçtiğimiz ay Denizli'de de ikincisi icra edilen Gençler Osmanlıca Yarışıyor programları yapılmaktadır. Bu çalışmalarla birlikte 26 okulda üç bin öğrenciye Osmanlıca tanıtılmış oldu. 1029 öğrenci yarışmaya kayıt yaptırdı. Osmanlıca Eğitim ve Kültür Dergisinin tarafından hazırlanan kitapla öğrenciler yarışmaya hazırlandılar. Bu yarışma hazırlığının öğrencilere ne gibi katkıları oldu?

- Osmanlıca ile tanıştılar

- Osmanlıca metinler okumaya başladılar

“Büyük kültür hizmeti!”

Osmanlıca
Eğitim ve Kültür Dergisi
"nin kabolanıyla..."

GENÇLER
OSMANLICA
YARIŞIYOR
2017

GENÇLER
OSMANLICA
YARIŞIYOR
BİLGİ YARIŞMASI 2017

- عثمانليجه بر كتاب بيتدديلر
- كلمه زنكىنلكلى آرتدى
- عثمانليجه كلمه لر يازاييلير حاله كلدليلر
- تاريخى يازيلرى اوquديلر
- كتابه لر، مزار طاشلىرى و لوحه لرى طانيدليلر، اوquديلر
- خيزلى دوشونمه قابليتلىرى كلىشىدى
- قيصه زمانده عثمانليجه اوگرنيله بيله جگنى اوگرنتدليلر
- بونكله برابر، كوزل هديه لر قازانديليلر. مثلا فينالده برنجى غروبە ۶ بيك، ايكنجى غروبە ۳ بيك، اوچنجى غروبە بيك بش يوز ليره ويريلدى.
- ياريشمە نك بو يىلكى كزى اودولى ايسه، آنقره زيارتى... ۷ نيسان ۲۰۱۷ جمعه كوني جمهور باشقانلغى كليه سى، تبمم، كول باشى اوزل حركات باشقانلغى ۱۴۰ اوگرنيچنك قاتيليميله زيارت ايديله جك.
- Osmanlıca bir kitap bitirdiler
- Kelime zenginlikleri arttı
- Osmanlıca kelimeler yazabilir hale geldiler
- Tarihi yazıları okudular
- Kitabeler, mezar taşları ve levhaları tanıdılar, okudular
- Hızlı düşünme kabiliyetleri gelişti
- Kısa zamanda Osmanlıca öğre-nilebileceğini öğrettiler
- Bununla beraber, güzel hediyeler kazandılar. Mesela finalde birinci gruba 6.000, ikinci gruba 3.000, üçüncü gruba 1.500 lira verildi. Yarışmanın bu yılki gezi ödülü ise, Ankara ziyareti... 7 Nisan 2017 Cuma günü Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, TBMM, Gölbaşı Özel Harekât Başkanlığı 140 öğrenci-nin katılımıyla ziyaret edilecek.

لیسه لردہ عثمانیچہ درسی اولماز سہ اولماز

Liselerde Osmanlıca Dersi Olmazsa Olmaz

عثمانلیچہ درسنگ لیسه لردہ قارشیلق بولمسیله برلکده کوزل نتیجه لر کندینی کوسترمه یه باشلادی. سیواس جمهوریت آناتولی لیسه سی ۱۱ نجی صنف اوگرنجیلرندن عایشه ثنا جانتیمور و حبیبه چاقیر اسملی ایکی اوگرنجی، عثمانلی ترکجه سی درس لرینگ اوگرنجیلرک کلمه خزنه سی ایله اوقومه، آکلامه و یازمه بجریلرینه اولان قاتقیسنی تثبیت ایتمک اوزره دگّیه طایالی بر آراشدیرمه پروژه سی یوروتمشلر. اوگجه لکله کندیلرینی و وسیله اولانلری تبریک ایدیورز.

Osmanlıca dersinin liselerde karşılık bulmasıyla birlikte güzel neticeler kendini göstermeye başladı. Sivas Cumhuriyet Anadolu Lisesi 11. sınıf öğrencilerinden Ayşe Sena Cantemür ve Habibe Çakır isimli iki öğrenci, Osmanlı Türkçesi derslerinin öğrencilerin kelime hazinesi ile okuma, anlama ve yazma becerilerine olan katkısını tespit etmek üzere deneye dayalı bir araştırma projesi yürütmüşler.

Öncelikle kendilerini ve vesile olanları tebrik ediyoruz.

عثمانلیجه اوقویانله اوقومايان آراسنده کی فرق

Osmanlıca Okuyanla Okumayan Arasındaki Fark

آراشدیرمه ده تعقیب ایتدکلیری یولی شویله افاده ایدیورلر: عثمانلی ترکجه سی درسنی اوقویان صنف ایله بو درسنی اوقومايان دیگر بر صنف اشلشدیریلدی. هر ایکی صنفده کی اؤگرنجیلره، دوئم باشنده، ایچنده اسکی ترکجه کلمه لرڭ ده بولوندیغی بر متن ویریلدی. متنده کی اسکی ترکجه کلمه لرڭ ۱۰ دانه سنڭ آلتی چیزیلدی و ایلك آشامه ده اؤگرنجیلردن ویریلن متنی اوقویارق بو کلمه لرڭ آڭلامنی کشف ایتمه لری، داها صوڭره ده بو کلمه لری قوللاناړق حیاتلردن بر کسیتی آڭلامه لری ایستندی. عین اویغولامه ۱۶ هفته لق بر اگیتیم سورجنڭ صوڭنده تکرارلانندی و غروپلرڭ باشاریلری قارشیاشلشدیریلدی.

دوئم باشنده ایکی غروپ آراسنده کرک کلمه لرڭ آڭلامنی کشف ایتمه ده کرکسه بو کلمه لری قوللاناړق متن یازمه بجریسی آچیسندن آڭلاملی بر فرق بولونمادیغی سویله یین آراشدیرمه جی اؤگرنجیلردن عایشه ثنا جاتمور، اون آلتی هفته لق اگیتیم سورجی صوڭنده ایسه عثمانلی ترکجه سی درسنی اوقویان صنفڭ، اوقومايان صنفه اورانله چوق داها باشاریلی اولدیغی و بو باشارینڭ اوزلکله یازمه بجریسنده چوق داها بلیرگین اولارق اورتیه چیقادیغی سویله دی.

آراشدیرمه جی اؤگرنجیلردن حبیه چاقیر ایسه بو آراشدیرمه ایله هم عثمانلی ترکجه سی درسلیرنڭ اؤگرنجیلرڭ دیل بجریلرینه اولان قانقیسنی تثبیت ایتمه یی هم ده بو درسه یوڭلیک فرقنده لق اولوشدیرمه یی هدفله دکلیرنی سویله دی. آراشدیرمه راپورینڭ بر اؤرنڭڭڭ تعلیم و تربیه قورولنه ده کوندریلدیغی سویله یین چاقیر، بو صورتله عثمانلی ترکجه سی درسنی اؤگریتیم پروگراملرینڭ کلیشدیریلمه سنه قاتقی صاغلماق ایسته دکلیرنی بلیرتدی.

شاعر و یازارلرڭ تیشه بیلمه سی ایچون عثمانلی ترکجه سی درسنی

بتون اؤگرنجیلرڭ، اڭ آزدن بر سنه عثمانلی ترکجه سی درسنی آلله لرینڭ فائده لی اولاجغنی سویله یین آراشدیرمه جی اؤگرنجیلر، بو درسڭ اؤگرنجیلری چوغی زمان یڭی کلمه لر و ادبی اثرلرله

Araştırmada takip ettikleri yolu şöyle ifade ediyorlar: Osmanlı Türkçesi dersini okuyan sınıf ile bu dersi okumayan diğer bir sınıf eşleştirildi. Her iki sınıftaki öğrencilere, dönem başında, içinde eski Türkçe kelimelerin de bulunduğu bir metin verildi. Metindeki eski Türkçe kelimelerden 10 tanesinin altı çizildi ve ilk aşamada öğrencilerden verilen metni okuyarak bu kelimelerin anlamını keşfetmeleri, daha sonra da bu kelimeleri kullanarak hayatlarından bir kesiti anlatmalarını istendi. Aynı uygulama 16 haftalık bir eğitim sürecinin sonunda tekrarlandı ve grupların başarıları karşılaştırıldı.

Dönem başında iki grup arasında gerek kelimelerin anlamını keşfetmede gerekse bu kelimeleri kullanarak metin yazma becerisi açısından anlamlı bir fark bulunmadığını söyleyen araştırmacı öğrencilerden Ayşe Sena Cantemür, on altı haftalık eğitim süreci sonunda ise Osmanlı Türkçesi dersini okuyan sınıfın, okumayan sınıfa oranla çok daha başarılı olduğunu ve bu başarının özellikle yazma becerisinde çok daha belirgin olarak ortaya çıktığını söyledi.

Araştırmacı öğrencilerden Habibe Çakır ise bu araştırma ile hem Osmanlı Türkçesi derslerinin öğrencilerin dil becerilerine olan katkısını tespit etmeyi hem de bu derse yönelik farkındalık oluşturmayı hedeflediklerini söyledi. Araştırma raporunun bir örneğinin Talim ve Terbiye Kurulu'na da gönderildiğini söy-

قارشىلاشديرديغى، بويىلە جە اۇگرنجىلردە ھەم كەلمە خەزىنە سىڭ ھەم دە نىتەلكىلى اثر اوقومە يە يۇگلىك فەكرى آلت ياپىڭ اولوشومە قاتقى صاغلادىغى سويلەدىلەر. اۇگرنجىلرڭ داھا زىيادە ”آقىجى“ اولارق نىتەلندىرەكلىرى، زەھنلەرنى ھېچ يورمايان و اونلرى دوشوندىرمەين، بىر چىرىيدە اوقويوب يىتىردەكلىرى اثرلەرە يۇگلدەكلىرىنى سويلەين آراشدىرمەجى اۇگرنجىلر، يوزلرچە صحىفەلك بىر رومانى آرا وىرمەكسىزىن اوقويان اۇگرنجىلرڭ، ۵-۱۰ صحىفەلك بىر ماقالە يا دە فەقرە يازىسىنى بىر قاق ھەفتەدە صىقىلا صىقىلا اوقودەكلىرىنى و اثر دەكى آنا فەكرە واقف اولامدەكلىرىنى بىلەتەدىلەر. بو طورومڭ اورتە يە چىقمە سەندە، اۇگرنجىلرڭ، انسانى دوشوندىرن و بىننى يوران نىتەلكىلى اثر اوقومە يە آلىشمامش اولمەلرەنڭ يەندە بو تور اثرلەردە آڭلامنى بىلمەكلىرى بىر چوق كەلمە يە قارشىلاشمەلرەنڭ دە اتكىسەنڭ اولدىغە دقت چەكەرك عثمانلى تەركەجەسى دەرسلەرنڭ بو بوشلغى طولدىرايىلە جەڭنە اورغو ياپىدىلەر.

اوسىدى طرفەندەن دوزنلەن يىسە ۲۰۱۵ صوگۇچلەرنە كورە تەركىيەنڭ اوقومە بىجىرلىرى باقىمىندە ۷۲ ئۆلكە آراسىندە ۵۰ نجى صىرەدە يە آلدىغە دقت چەكن آراشدىرمەجى اۇگرنجىلەردەن ھىبە چاقىر، بو طورومڭ دوزلىلمەمسى ھالەندە كەلەجەك يىللەردە تەركىيەنڭ يازار، دوشونور و شاعر كى ادبى شەخسىتەر آچىسەندەن داھا دە قىصىرلاشاچغە

leyen Çakır, bu suretle Osmanlı Türkçesi dersi öğretim programlarının geliştirilmesine katkı sağlamak istediklerini belirtti.

Şair Ve Yazarların Yetiştirilmesi İçin Osmanlı Türkçesi Dersi

Bütün öğrencilerin, en azından bir sene Osmanlı Türkçesi dersini almalarının faydalı olacağını söyleyen araştırmacı öğrenciler, bu dersin öğrencileri çoğu zaman yeni kelimeler ve edebi eserlerle karşılaştırdığını, böylece öğrencilerde hem kelime hazinesinin hem de nitelikli eser okumaya yönelik fikri altyapısının oluşumuna katkı sağladığını söylediler. Öğrencilerin daha ziyade “akıcı” olarak nitelendirdikleri, zihinlerini hiç yormayan ve onları düşündürmeyen, bir çırpıda okuyup bitirdikleri eserlere yönelindiklerini söyleyen araştırmacı öğrenciler, yüzlerce sayfalık bir romanı ara vermeksizin okuyan öğrencilerin, 5-10 sayfalık bir makale ya da fıkra yazısını birkaç haftada sıkıla sıkıla okuduklarını ve eserdeki ana fikre vakıf olamadıklarını belirttiler. Bu durumun ortaya çıkmasında, öğrencilerin, insanı düşündüren ve beynini yoran nitelikli eser okumaya alışmamış olmalarının yanında bu tür eserlerde anlamını bilmedikleri birçok kelimeyle karşılaşmalarının da etkisinin olduğuna dikkat çekerek Osmanlı Türkçesi derslerinin bu boşluğu doldurabileceğine vurgu yaptılar.

OECD tarafından düzenlenen PISA 2015 sonuçlarına göre Türkiye’nin okuma becerileri bakımından 72 ülke arasında 50. sırada yer aldığına dikkat çeken araştırmacı öğrencilerden Habi-

be Çakır, bu durumun düzeltilmemesi halinde gelecek yıllarda Türkiye'nin yazar, düşünür ve şair gibi edebi şahsiyetler açısından daha da kısırlaşacağına dikkat çekti. Tüm bu durumun tersine çevrilmesinin, öğrencilerin hafızasındaki kelime haznesinin zenginleştirilmesine ve bu kelimelerin öğrenciler tarafından işlenebilmesi için gerekli şartların eğitim süreci içinde sağlanmasına bağlı olduğunu söyleyen Çakır, öğrencilerin böylece kendi dillerinin ve fikir hayatının gelişimine de katkı sağlamış olacaklarına dikkat çekti. "Kişi ne kadar çok kelimeye vakıf olursa kendini ifade etme gücü de o kadar artar." diyen Çakır, insanın kelimelerle düşündüğünü, konuştuğunu ve yazdığını vurguladı.

Geçmişi Olmayan Geleceği
Olmaz

Proje danışmanı Sinan BAYDAR nitelikli okumanın ehemmiyetine vurgu yaparak şunları söylüyor: Lise çağına gelmiş öğrencilerin hemen hemen bütün dil kurallarını ezbere bilmelerine rağmen, imla ve yazım kurallarına uygun nitelikli bir yazı kaleme alamıyorlar. Okudukları, duygu ve düşüncelerini harekete geçirebilmeli, beynini yormalı insanın. İnsanda konuşma ve yazma isteğini uyandırmalı kitap.

Osmanlı Medeniyetinin, tarihin gördüğü üç büyük medeniyetten birisi, insani yönüyle yegânesi olduğunu söyleyen ve bu medeniyetin muazzam birikiminin yeni nesillerle buluşturulmasının önemine değinen Baydar, Osmanlı Türkçesinin öğrenilmesi ve tarihe seyahat edebilme

پروژہ دن اور تہ چیقان نتیجہ؛ عثمانلی ترکجہ سی درس لرینک شخصلرک اوقومہ، آگلامہ و یازمہ بحریرینہ اؤغلی بر قاتقیدہ بولوندیغنی کوسترمکده در.

osmanlicadergi.com • Osmanlıca ۱۵

- عثمانلى تركجه سى درسى، ايلك ئوگرتىمدن لىسە يە بر بتونلك ايچىندە الە آلىنملى و هيچ اولماز سە بللى دونملردە اورتاق درسلىر آراسىنە قونولمىدۇر.

- عثمانلى تركجه سى درسنى دستكلەيە جك ”يازما اگىتىمى“ درسى اولوشدىرولملى

- بو درسى سىچىن هر اوگرىنجى يە اسكى تركجه سوزلك ويرىلملى و اوگرىنجىلەر سوزلك قوللانمە آلىشقانلغى قزاندىرىلملى،

- لىسەلردە اوقۇتولان ۱۰۰ تىل اثرىك تنقىدىلى نشرىنىك حاضىرلاناراق اوقۇللار قزاندىرىلمە سنى،

- أونورسىتەلردە ايلكىلى بولوملارە مطلقا عثمانلى تركجه سى اوگرىتم يوگىتملىرى درسنىك قونولمە سنى و اوگرىتمن آطايلىرىنىك يىتىشىدىرىلمە سنى،

- حال حاضىردە كى اگىتىمىجىلر ك خدمت ايجى اگىتىمىلەرە اگىتىلمە لرىنى تكليف ايدىيورۇز.

بىز دە علاوه اولارق شونى سويليورۇز. عثمانلىجە ايلك ئوگرتىمدە سىچمەلى، لىسەلردە زورونلى حالە كىلمىدۇر. درس كىتابلىرىنىك آز بىرىسى عثمانلىجە حرفلەرە اولمىدۇر. ادبىيات، تارىخ وب. درسلىردە سادەجە يازار، شاعر و كىتاب اسملىرى دگل، آدى كىچىن كىتابلىرىك كىندىلىرى اوقۇتولمىدۇر.

ehliyetini kazanmakla yarınki Türkiye’yi inşa edecek gençliğin, çok değerli bir birikime sahip olacaklarına dikkat çekti...

Proje Bize Ne Söylüyor

Projeden ortaya çıkan netice; Osmanlı Türkçesi derslerinin şahısların okuma, anlama ve yazma becerilerine önemli bir katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Biz bu sonuçlara bakarak diyoruz ki;

- Osmanlı Türkçesi dersi, İlköğretimden Liseye bir bütünlük içinde ele alınmalı ve hiç olmazsa belli dönemlerde ortak dersler arasına konulmalıdır.

- Osmanlı Türkçesi dersini destekleyecek “Yazma Eğitimi” dersi oluşturulmalı

- Bu dersi seçen her öğrenciye Eski Türkçe sözlük verilmeli ve öğrencilere sözlük kullanma alışkanlığı kazandırılmalı,

- Liselerde okutulan 100 temel eserin tenkitli neşrinin hazırlanarak okullara kazandırılmasını,

- Üniversitelerde ilgili bölümlere mutlaka Osmanlı Türkçesi Öğretim Yöntemleri Dersinin konulmasını ve öğretmen adaylarının yetiştirilmesini,

- Hâlihazırdaki eğitimcilerin hizmet içi eğitimlerle eğitilmelerini teklif ediyoruz.

Biz de ilave olarak şunu söylüyoruz. Osmanlıca ilköğretimde seçmeli, liselerde zorunlu hale gelmelidir. Ders kitaplarından en az birisi Osmanlıca harflerle olmalıdır. Edebiyat, Tarih vb. derslerde sadece yazar, şair ve kitap isimleri değil, adı geçen kitapların kendileri okutulmalıdır.

Naat

Arif Nihat Asya

کل، ای محمد، بهاردر.
 دوداقلر آردنده صاقلی
 آمینلریمز واردر!
 حجدن دونر کبی کل؛
 معراجدن اینر کبی کل؛
 بکلیورز ییللردر!
 بلوطلر قنات، روزکار قنات؛
 خضر قنات، جبریل قنات،
 نیسان قنات، بهار قنات؛
 آیتلرینی ازبر بیلن
 یایراقلر قنات..
 آچیلسین کوکلرک قاپیلری،
 آچیلسین پردهلر، قات قات!
 چوللره دوکولسون ییلدیزلر؛
 دیزیلسین یوللریگه
 یتیملر، کناھسزلر!
 چول کیجه لرندن، یانیق
 ترکیلر یایان قیزلر
 سنجاغکی صاچلریله طوقوسون؛
 بلال حبشی صوصدیه
 اذانلریگی داود اوقوسون!
 قونسون ینه پروازلره
 کوگرچینلر؛
 ”هو هو“لره قاریشسین
 آمینلر...
 مبارک آقشامدر؛
 کلک ای فاتحه لر، یاسینلر!

Gel, ey Muhammed, bahardır.
 Dudaklar ardında saklı
 Âminlerimiz vardır!
 Hacdan döner gibi gel;
 Miraç'tan iner gibi gel;
 Bekliyoruz yıllardır!
 Bulutlar kanat, rüzgâr kanat;
 Hızır kanat, Cibril kanat,
 Nisan kanat, bahar kanat;
 Ayetlerini ezber bilen
 Yapraklar kanat..
 Açılsın göklerin kapıları,
 Açılsın perdeler, kat kat!
 Çöllere dökülsün yıldızlar;
 Dizilsin yollarına
 Yetimler, günahsızlar!
 Çöl gecelerinden, yanık
 Türküler yapan kızlar
 Sancağını saçlarıyla dokusun;
 Bilal-i Habeşi sustuysa
 Ezanlarını Davut okusun!

Konsun-yine-pervazlara
 Güvercinler;
 ”Hu hu“lara karışsın
 Âminler...
 Mübarek akşamdır;
 Gelin ey Fatihalar, Yasin'ler!

سورتي سركه ساتماق

SURATI SIRKE SATMAK

كولمكدن نصيبنى آلاماش و مسلگنك اوسته سى اولمايان عصبى بر بقال، اڭ اىي بالرينى جامكاننه صيرهلار، قومشوسندن اوستون كورونمك ايسترمش. قومشوسى ايسه بونك عكسنة كولر يوزلىمى كولر يوزلى بر آدممش. بو كولر يوزلى آدم، آصيق صورتلى آدمك دكاننه كيدنلرى كرى چويرمزمش. عصبى آدمك دكاننه كيروب ده نفس و اوجوز باللره باقان مشتريلىر، دكان صاحبنك ايلكيسزلگندن طولايى بال آلامازلر و كولر يوزلى آدمك دكاننه كليرلمش. آصيق صورتلى آدم، اڭ اوجوز و اڭ اىي باللرڭ كنديسنده اولمه سنه رغما بر شيشه بال بيله صاتامازمش.

بر كون بونك سببنى آراشديرمه يه قرار ويرمش و عالملردن برينه كيتمش. طورومى آڭلاتمش و ديمشكه، ”بونك حكمتى نه در؟“ عالم ده، ”اولاد سن دكانده بال صاتييورسڭ اما يوزڭ سركه صاتييور، مشتري سڭا البته كلمز.“ ديمش.

يوزى كولمه ين دكان آچماسين، ديمشلىر. ايشمزه و انسانلرله اولان ايليشكيلريمزه كولر يوزلى اولملى يز. كولر يوز، انسانلر آراسنده دوستلغى و محبتي كليشديريير. انسانلرى بربرينه باغلار. ايليشكيلر و آليش ويريشلر داها صاغلقلى اولور.

كولر يوز، صاغلغڭ و حياتڭ ده بر آناختاريدر. بو آناختارى طاشيمه يى اونوتورسه ق، انسانلر ده بزي اونوتور.

Gülmekten nasibini almamış ve mesleğinin ustası olmayan asabi bir bakkal, en iyi ballarını camekânına sıralar, komşusundan üstün görünmek istermiş. Komşusu ise bunun aksine güler yüzlü mü güler yüzlü bir adammış. Bu güler yüzlü adam, asık suratlı adamın dükkânına gidenleri geri çevirmezmiş. Asabi adamın dükkâna girip de nefis ve ucuz ballara bakan müşteriler, dükkân sahibinin ilgisizliğinden dolayı bal almazlar ve güler yüzlü adamın dükkânına gelirlermiş. Asık suratlı adam, en ucuz ve en iyi balların kendisinde olmasına rağmen bir şişe bal bile satamazmış.

Bir gün bunun sebebini araştırmaya karar vermiş ve âlimlerden birine gitmiş. Durumu anlatmış ve demiş ki, “Bunun hikmeti nedir?” Âlim de, “Evlat sen dükkânda bal satıyorsun ama yüzün sirke satıyor, müşteri sana elbette gelmez.” demiş.

Yüzü gülmeyen dükkân açmasın, demişler. İşimizde ve insanlarla olan ilişkilerimizde güler yüzlü olmalıyız. Güler yüz, insanlar arasında dostluğu ve muhabbeti geliştirir. İnsanları birbirine bağlar. İlişkiler ve alışverişler daha sağlıklı olur.

Güler yüz, sağlığın ve hayatın da bir anahtarıdır. Bu anahtarı taşımayı unutursak, insanlar da bizi unutar.

KELİMELERİN KÖKENLERİNE YOLCULUK

كلمه لرك كوكنلرينه يولچىلق

DR. MİRZA İNAK mirzaakmescidli@gmail.com

Sokilyi dostlar, bahar ayları geldi ve gidiyor. Mart ayını uğurladık. Nisan ayına ise hoş geldin diyoruz. Nisan ayı ki, rahmet dolu bereketli yağmurlarıyla bizlere inşallah bolluklar, feyizler, güzellikler getirir. Ve bu sene nisan ayında üç ayların en feyizli günlerini de yaşayacağız. Nisan hem maddi yönden rahmetin hem de manevi rahmet ve bereketin müjdecisi olarak Rabbimiz tarafından gönderiliyor. Bu sayımızda muhteşem bahar aylarıyla alakalı “güzel kelimelerimizi” biraz daha yakından tanıtmak istiyoruz sizlere. İşte keşfedeceğimiz, kökenlerine yolculuğa çıkacağımız ilk kelimemiz “bahar”

Sokilyi dostlar, bahar ayları geldi ve gidiyor. Mart ayını uğurladık. Nisan ayına ise hoş geldin diyoruz. Nisan ayı ki, rahmet dolu bereketli yağmurlarıyla bizlere inşallah bolluklar, feyizler, güzellikler getirir. Ve bu sene nisan ayında üç ayların en feyizli günlerini de yaşayacağız. Nisan hem maddi yönden rahmetin hem de manevi rahmet ve bereketin müjdecisi olarak Rabbimiz tarafından gönderiliyor. Bu sayımızda muhteşem bahar aylarıyla alakalı “güzel kelimelerimizi” biraz daha yakından tanıtmak istiyoruz sizlere. İşte keşfedeceğimiz, kökenlerine yolculuğa çıkacağımız ilk kelimemiz “bahar”

Sevgili dostlar, bahar ayları geldi ve gidiyor. Mart ayını uğurladık. Nisan ayına ise hoş geldin diyoruz. Nisan ayı ki, rahmet dolu bereketli yağmurlarıyla bizlere inşallah bolluklar, feyizler, güzellikler getirir. Ve bu sene nisan ayında üç ayların en feyizli günlerini de yaşayacağız. Nisan hem maddi yönden rahmetin hem de manevi rahmet ve bereketin müjdecisi olarak Rabbimiz tarafından gönderiliyor. Bu sayımızda muhteşem bahar aylarıyla alakalı “güzel kelimelerimizi” biraz daha yakından tanıtmak istiyoruz sizlere. İşte keşfedeceğimiz, kökenlerine yolculuğa çıkacağımız ilk kelimemiz “bahar”

BAHAR: (بهار) Kış ile yaz arasında 21 Mart’tan 22 Haziran’a kadar süren mevsimin ismidir bahar. Bu güzel kelimeyi duyduğumuzda gönlümüze bir “ferahlık” gelir, aklımıza “diriliş, uyanış, canlılık” manaları çağrışım yapar. Bahar yeryüzünün bayramıdır. Bahar kelimesi, Farsça ve Arapça kökenlidir. Arapça da bahar “güzel kokulu çiçek” anlamına gelmektedir. Hardal, kimyon, tarçın, zencefil gibi güzel kokulu tatlandırıcı bitkiler için kullanılan “Baharat” kelimesi de buradan türetilmiştir. Farsça da ilkbaharda çıkan lahanaya “karnabahar” denir.

Dilimizde etrafın çiçeklenmesini, yeşermesini gördüğümüzde “Bahar açtı” deriz. Genç birisine “ömrünün baharında” olduğu hatırlatır. Soğuk havada çok ince giyinen kimselere veya yaşına uygun düşmediği halde gençler gibi ateşli ve coşkun davranan kişiler “bahar başına vurdu” diye anlatırız.

NEVRUZ: (نوروز) Nevruz, güneşin Koç burcuna girdiği, gece ile gündüzün eşit olduğu, yılın ve ilkbaharın başlangıcı sayılan 21 Mart günüdür. Bu kelime farsça kökenli birleşik bir kelimedir. “Nev- ruz” “yeni- gün” demektir. Eski fars takviminde ise “yılbaşı günü”nü ifade eder.

CEMRE: (جمره) Arapçadan dilimize geçmiştir. “**ateş hâlindeki kömür, kor ateş**” manasına gelmektedir. Baharın gelişini haber vermek ve müjdelemek için kullanılır. Şubat sonu ve mart başında birer hafta ara ile havaya, suya ve toprağa düşerek sıcaklığın yükselmesine sebep olduğu kabul edilen ısıtıcı kuvvet böyle isimlendirilir. Osmanlıda havaya düştüğüne inanılan ilk cemreye “**Cemre-i ûlâ**” denirdi. Suya ve en son toprağa düşen cemrelere ise sırasıyla “**Cemre-i sâni**” ve “**Cemre-i sâlis**” ismi verilirdi. Cemrelere halk arasında “**gökten düşen, kaynağı aynı olan üç kardeş yıldız**” anlamına gelen “**üç kevâkip-zâdeler**” denir. Şu tekerleme de cemreler hakkındadır: “**Üç kevâkip-zâdeler biri mâildir havâyâ, biri âb-ı şifâyâ, biri yüz sürer hâk-i pâye**”

ÇİÇEK: (چيچك) Tohumlu bitkilerin, üreme yapılarını taşıyan güzel renkli ve güzel kokulu olan çiçekleri ifade eden bu kelime eski Türkçe bir kelimedir. Aslı “**çeçek**” veya “**şesmek**” olan bu kelime “**açmak**” anlamındadır. Kelime Farsçaya da dilimizden geçmiştir. Tazeliği, temizliği, gençliği anlatır. “**Çiçek açmak**”, “**Çiçek gibi olmak**”, “**çiçek gibi tertemiz**” “**çiçeği burnunda olmak**” bu manaları ifade eden deyimlerimizden sadece birkaç tanesidir.

BULUT: (بلوط) Aslı “**bulut**” olan bu kelime Türkçe kökenli bir kelimedir. Kelime pek çok başka dillere de geçmiştir. Pek çok çeşitleri olan, gökyüzünün yüksek kısımlarındaki görülebilir duruma gelmiş su buharı kütlelerine bulut diyoruz. İçinde yağmuru, karı, bazen de doluyu taşıyan bu kütleler rahmetin birer habercidir. Kelime dilimizde daha çok mecazi anlamda kendini gösterir. “**Bir şeyin, bulunduğu yeri kaplayacak derecedeki yoğunluğunu ifade etmek için**” kullanılır. “**Heyecan bulutu**” “**Gaflet bulutu.**” “**Tehlike bulutu.**” “**Nisyan bulutu**” gibi.

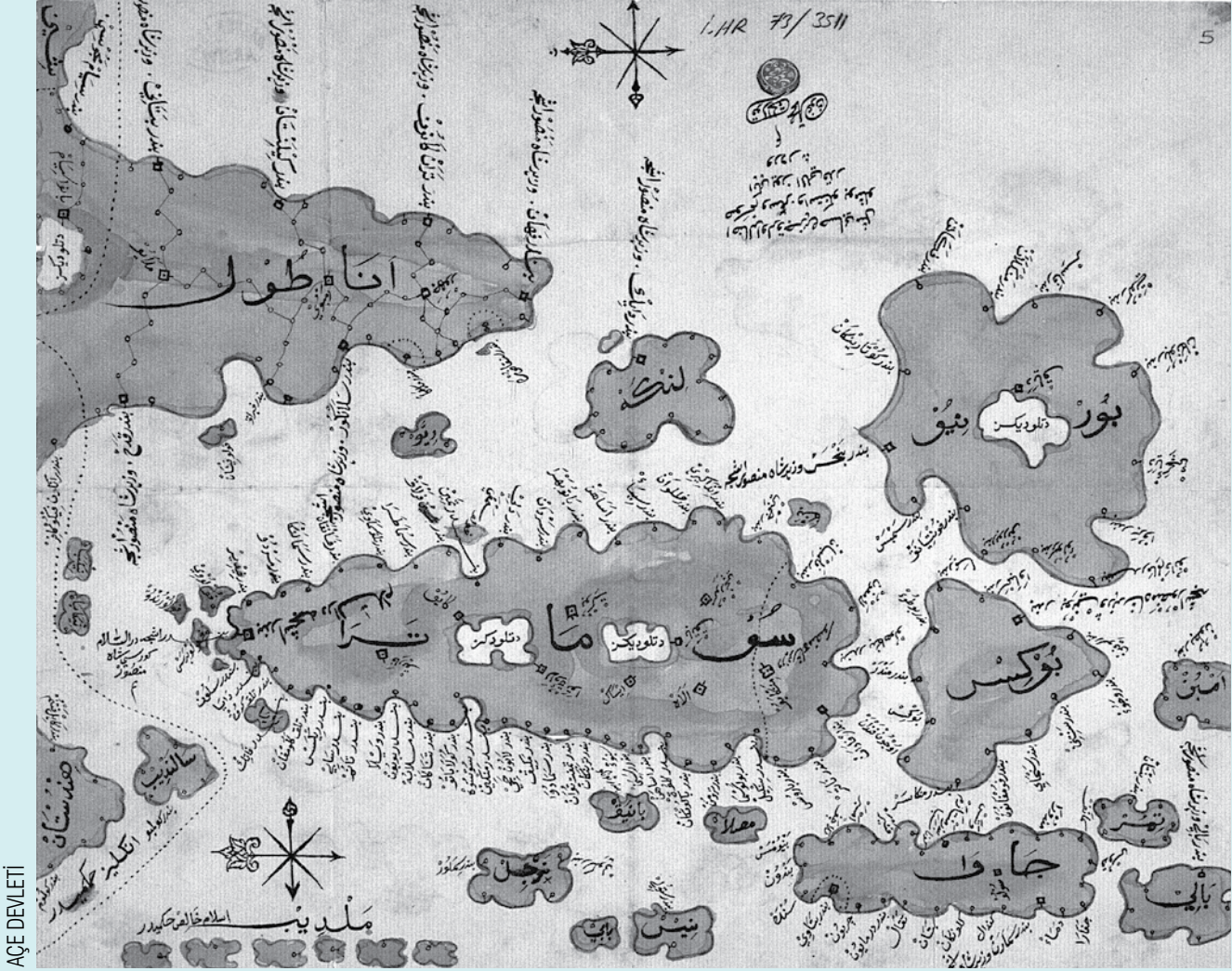
NİSAN: (نيسان) Bereketli yağmurlarıyla meşhur bu kelimenin aslı Arapça veya Süryanicedir. Kelime Akatçada “**nisannu**” diye söylenir, yılın ilk ayını ifade ederdi. Kelime “**taze mahsul, turfanda meyve**” gibi manalara gelmektedir. Günümüzde ise ilkbahar aylarının ikincisi, senenin dördüncü ayı için kullanılır. “**Ma-i nisan**” denilen nisan yağmuru çok meşhurdur. Öyle ki Osmanlıda birçok faydalı özellikleri bulunduğu kabul edildiği için bu yağmur toplanarak üzerine ayet ve dualar okunup şifa olarak içilirdi. Bu yağmur suyuna “**Nisan suyu**” da denirdi ve padişaha sunulması âdet idi. Hatta nisan ayındaki yağmur dünyadaki hayat için o kadar kıymetlidir ki, yağmur tanesinin sedefin içine düşmesi yüzünden “**inci**” olduğuna da inanılmıştır. Ecdadımız bu yüzden nisan ayında yağan yağmuru toplar, o suya dualar okuyarak üflenirse dertlere deva, hastalara şifa olduğuna gönülden inanırdı.

HOLLANDA'NIN ENDONEZYA'DA YAPTIĞI ZULÜMLER

هولاندهنڭ اندونزیه ده یاپدیغی ظلملر

ARİF EMRE GÜNDÜZ arifemreg@gmail.com

AGE DEVLETİ

Hollanda veya Osmanlı belgelerindeki adıyla Felemenkliler, Endonezya'ya ilk olarak 1500'li yıllarda -görünüşte ticaret maksatlı olarak- geldiler. İlk etapta kiraladıkları limanlarda ticaret yapmaya başladılar. Fakat zamanla Endonezya'nın adalarını ve limanlarını ele geçirmeye çalıştılar. Osmanlı Devletinin askerî ve teknik yardımını alan Endonezya

Hollanda veya Osmanlı belgelerindeki adıyla Felemenkliler, Endonezya'ya ilk olarak 1500'li yıllarda -görünüşte ticaret maksatlı olarak- geldiler. İlk etapta kiraladıkları limanlarda ticaret yapmaya başladılar. Fakat zamanla Endonezya'nın adalarını ve limanlarını ele geçirmeye çalıştılar. Osmanlı Devletinin askerî ve teknik yardımını alan Endonezya

ALAEDDİN MUHAMMED DAVID ŞAH

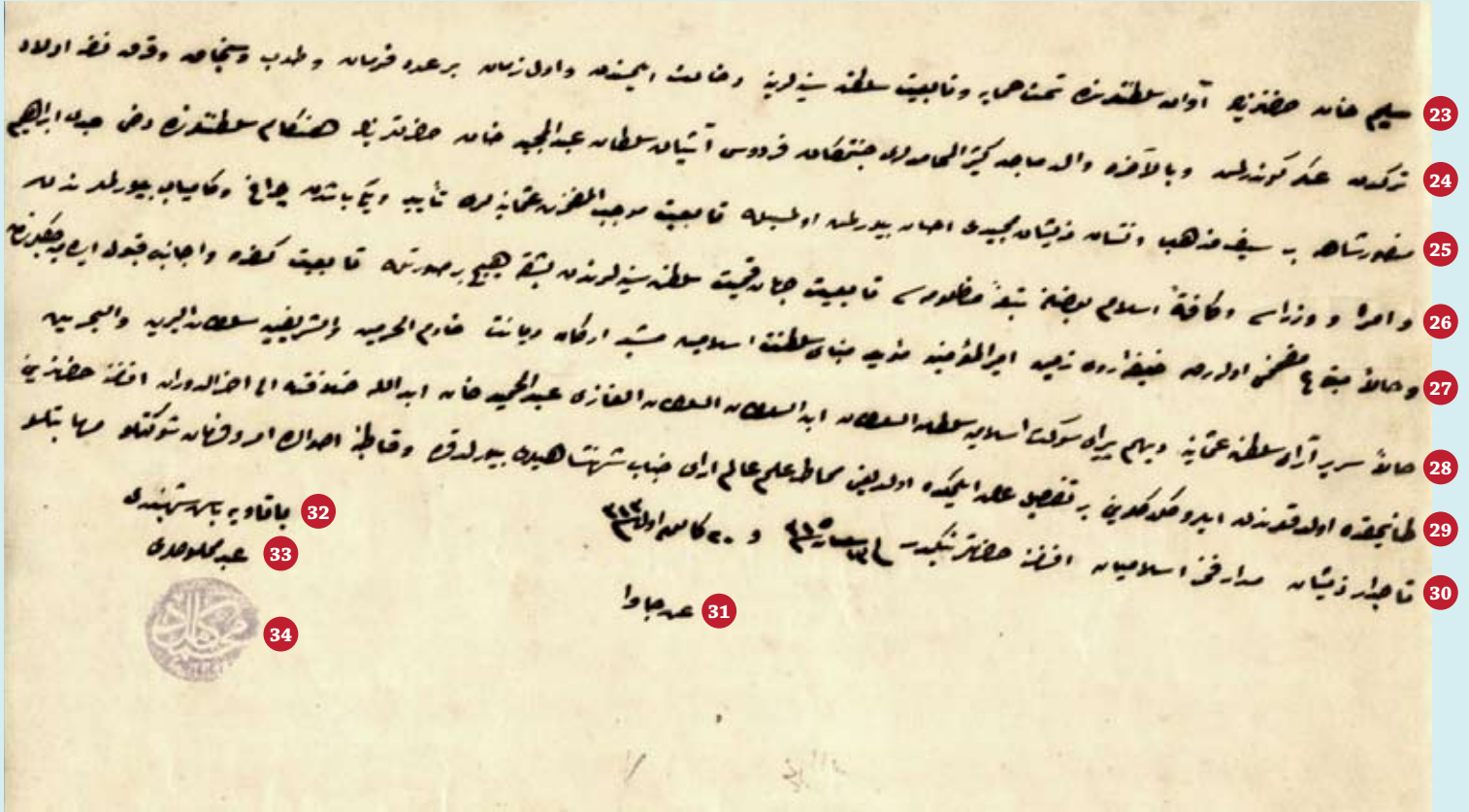
SULTAN 2. ABDÜLHAMİD HAN

ایچ و طیش مسئله لرله اوغراشمه یه باشلادیغی ۱۸۲۰ لی ییللر و صوگره سنده هولانده، یاواش یاواش سومورکه جیلک امملرینی کرچکلشدیرمه یه باشلامشدر. جاوا آداسنده باتاویا اسملی بر شهر قوران هولانده لیلر، ۱۸۵۰ لی ییللردن اعتباراً کیمی زمان رشوتله، کیمی زمان بلده لری و کویلیری باصارق بیگلرجه سیویلی، قادین چولوق چوجق دیمه دن قتل ایدرک اندونزیه آطه لرنده کی برچوق سلطانلغی و امیرلگی اله کچیرمشلردر. بو سلطانلقلرک و امیرلکلرک، سلطانلرینی و امرلرینی یا تولدیرمشلر یا ده سورمشلردر. حجه کیتمه یی یاساقلامشدر و هر تورلی تجاوزی، ظلمی و سوموری یی بو طوپراقلره روا کورمشلردر. سلطان ۲ نجی عبدالحمید، اسلام خلیفه سی صفیتله اندونزیه مسلمانلرینک حقلرینی قورو یا ییلمک آماجیله باتاویا یه ۱۸۸۲ سنه سنده بر باش قونسولوسلق آچدیرمشدر. بو باش قونسولوسلغه، اندونزیه آطه لرندن سوماترا ده بولونان آچه نك صوگ سلطانی علاءالدین محمد داود شاه طرفندن سلطان ۲ نجی عبدالحمیده صونولمق اوزره کوندریلن ۷ اوجاق ۱۸۹۸ تاریخی دیلکچه ده، هولانده نك اندونزیه ده یایدیغی ظلملر و قتل عاملر آچیقجه آگلاتیلیمقه در.

دیلکچه ده هولانده لیلرک آچه ده جامعلری، معبدلری، مسجدلری، قبرلری و اولیا مقاملرینی تخریب ایتدیگی و ۲۵ ییلدیر دوام ایدن صواش سببیه آچه لیلرک طایاناجق کوچنک قالمدیغی افاده ایدیلیمشدر. هولانده نك صوگ سیستم سلاحرلی قوللانارک، برچوق آچه لی یی قتل ایتدیگی و بو سببیه برچوق وطنداشلرینک ده اولرینی ترک ایتمک زورنده قالدیغی بلیرتیلیمشدر.

Müslümanları, Hollandalılarla yüzyıllarca mücadele etmiştir. Bu sebeple Hollanda'nın Endonezya adalarındaki nüfuz alanı çok sınırlı kalmıştır. Ancak Osmanlı Devletinin ciddi iç ve dış meselelerle uğraşmaya başladığı 1820'li yıllar ve sonrasında Hollanda, yavaş yavaş sömürgecilik emellerini gerçekleştirmeye başlamıştır. Cava Adasında Batavia isimli bir şehir kuran Hollandalılar, 1850'li yıllardan itibaren kimi zaman rüşvetle, kimi zaman beldeleri ve köyleri basarak binlerce sivil, kadın çoluk çocuk demeden katlederek Endonezya adalarındaki birçok sultanlığı ve emirliği ele geçirmişlerdir. Bu sultanlıkların ve emirliklerin, sultanlarını ve emirlerini ya öldürmüşler ya da sürmüşlerdir. Hacc'a gitmeyi yasaklamışlar ve her türlü tecavüzü, zulmü ve sömürüyü bu topraklara reva görmüşlerdir. Sultan 2. Abdülhamid, İslâm Halifesi sıfatıyla Endonezya Müslümanlarının haklarını koruyabilmek amacıyla Batavia'ya 1882 senesinde bir başkonsolosluk açtırmıştır. Bu başkonsolosluğa, Endonezya adalarından Sumatra'da bulunan Açe'nin son sultanı Alaeddin Muhammed Davud Şah tarafından Sultan 2. Abdülhamid'e sunulmak üzere gönderilen 7 Ocak 1898 tarihli dilekçede, Hollanda'nın Endonezya'da yaptığı zulümler ve katliamlar açıkça anlatılmaktadır. Dilekçede Hollandalılar'ın Açe'de camileri, mabedleri, mescidleri, kabirleri ve Evliya makamlarını tahrip ettiği ve 25 yıldır devam eden savaş sebebiyle Açelilerin dayanacak gücünün kalmadığı ifade edilmiştir. Hollanda'nın son sistem silahları kullanarak, birçok Açeli'yi katlettiği ve bu sebeple birçok vatandaşlarının da evlerini terk etmek zorunda kaldığı belirtilmiştir.

- (1) Hû
- (2) Devlet-i Aliyye-i Osmaniye
- (3) Batavya Başşehbenderliği
- (4) Aded
- (5) Hâkipâ-yı sipihr-intimâ-yı cenâb-ı şehinşâhîlerine ma'rûzât-ı
- (6) memlûkânemdir
- (7) Şehr-i hâl-i Rûmî'nin on yedinci gecesı saat alafranga üç radde-lerinde başşehbenderhâneye "Yâ kâdiye'l-hâcât" diyerek nîm üryân bir Arab huzzârî gelip melfûfen
- (8) arz ve takdîmine cür'et-yâb olduğum bir kıta arızayı kullarına teslim etmiş ve ifâdesinden anlaşıldığına göre mûsil-i merkûm Açe hâkimi Alâeddîn Şâh tarafından başşehbenderhâneye (9) teslim olunmak üzere ve fakat hükûmet-i mahalliyeye serrişte verilmemek üzere mezkûr arızayı hâsıl olduğu

hâlde evvelâ Madura ve ba'dehû Maluk ve Borneo cezâirinde müdebbir bir seyâhat-i (10) mütenek-kire icrâ edildikten sonra ber-vech-i ma'rûz leylen şehbenderhâneye mürâcaat ve abd-i memlûklarını Müslüman ve cânib-i seniyyü'l-cevânib-i tâcdârîlerinden me'mûr bir konsolos olduğuma dâir (11) ba'de't-tahlif vediasını teslim edebilmişdir. Arıza-i mezkûre Malez lisânı üzere kaleme alınmış olduğundan derhal yerli lisânları üzere tercüme umûrunda istihdâm eylediğim tercümânı (12) celb eylemiş ve meâl-i muhteviyâtı ber-vech-i âti ma'rûzât-ı istimdâdkârânenen ibâret bulunmuştur. (13) Hâkim-i müşârun-ileyh Felemenkliler tarafından bi-gayr-ı hak dūcâr-ı taarruz olan memâlik ve teb'asının hâl-i felâket-iştimalinden maâbid ve mesâcid ve makâbir-i ecdâd ve

makâmât-ı evliyâ ve mazanne-i kirâmın (14) tahribinden ve yirmi beş seneyi mütecâviz devâm eden muhârebât ve hele sinîn-i ahîrede tezâyüdeden taarruzât-ı hunrîzâne teb'ası olan Açe ahali-i Müslimesinin tâb ü tüvânına (15) kesel îrâs eylemesinden ve kefer-i mütearrızın son sistemde esliha ve bahren sefâin-i harbiye ile tahrib-i bilâd ve imhâ-yı hayât dan ve irâka-i dem mazlûmiyet-i İslâm'dan bir an hâlî (16) kalmamakla beraber sinîn-i ahîrede katli nüfûs ve hetk-i ırz ve nâmûs gibi hâlât-ı vicdân-sûza maa-ziyâdetin cür'et etmesinden ve kendilerinin bi'l-mukâbele esliha-i lâzîminin fıkdanı ile (17) beraber on seneden beri berren ve bahren abluka tahtında bulunarak hâricle ihtilât mümkün olamamasından ve taarruzât-ı vâkıa neticesiyle arazi-i münbitelerini maskat-ı

re's olan bilâd **(18)** ve karyelerini terkle cibâl-i müstemlekeye hicret ve bu misillü menî'u'l-mâişet mahallerde ihtiyâr-ı ikâmet eylemelerinden nâşî fakr u fâkanın şedâid-i tahammül-fersâsına ma'rûz kaldıklarından **(19)** ve ahvâl-i esef-iştîmâl-i ma'rûzaya esbâb-ı mûcibe olarak ara yerde hiçbir madde-i meşrûa mevcûd olmayarak esâsen abede-i esnâm yani bir budevî hindunun birâderi Mahmûd **(20)** Şâh'ın hadâset-i sininden bi'l-istifâde kurmuş olduğu râm-ı hîle ve ifsâdın neticesi olduğundan bahisle Allah-ı Hazret-i Zülcelâl ve Resûl-i Cenâb-ı Seyyidü'l-ebrâr nâmına taarruzât-ı **(21)** küffârdan teb'asının ve memleketinin halâsı buyurulmasına dâir Emîrû'l-mü'minîn vekîl-i Resûl-i Rabbü'l-âlemîn şevketlû kudretlû efendimiz hazretlerinin inâyet-i celîle-i hüsrevânelerinden **(22)** intizâr ve istimdâd eylemekde ve derbâr-ı şevket-karâr-ı Hilâfetpenâhîlerine sebeb-i ilticâ olarak dahî ceddî

İskender Şâh'ın cedd-i emced-i şehriyârîleri cennetmekân Sultân **(23)** Selîm Hân hazretlerinin avân-ı saltanatlarında taht-ı himâye ve tâbiyet-i saltanat-ı seniyyelerine dehâlet eylesinden ve evvel-zaman bir aded fermân ve top ve sancak ve kırk nefer evlâd-ı **(24)** Türk'den asker gönderilmiş ve bilâhere vâlid-i mâcid-i kesîrû'l-mahâmidleri cennetmekân firdevs-i âşiyân Sultân Abdülmecid Hân hazretlerinin hengâm-ı saltanatlarında dahî ceddî İbrahim **(25)** Mansûr Şâh'a bir seyf-i müzehhib ve nişân-ı zîşân-ı mecîdî ihsân buyurulmuş olmasıyla tâbiyet-i mûcibü'l-mefharet-i Osmaniye-leri te'yîd ve yeni başdan چراغ ve kâm-yâb buyurulmalarından **(26)** ve ümerâ ve vüzerâsı ve kâ mazlûmesi tâbiyet-i cihân-kıymet-i saltanat-ı seniyyelerinden başka hiçbir sûretle tâbiyet-i kefere ve ecânibi kabûl edemeyeceklerinden **(27)** ve hâlen methû-ı

müfahhamı olarak Halîfe-i rû-yi zemîn Emîrû'l-mü'minîn müeyyed mebnâ-yı saltanat-ı İslâmiyet müşeyyed erkân-ı diyânet hâdimü'l-Haremeyn ve's-Şerifeyn Sultânü'l-berreyn ve'l-bahreyn **(28)** hâlen serîr-ârâ-yı saltanat-ı Osmaniye dihim-pîrâ-yı şevket-i İslâmiye sultânü's-sultân ibnû's-sultân es-Sultân el-Gâzi Abdülhamîd Hân ebedullah hilâfetihi ilâ-âhiru'd-devrân efendimiz hazretlerini **(29)** tanımakda olduklarından ileri geldiklerini ber-tafsîl arz eylemekde olduğu muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı cenâb-ı şehinşâhîleri buyuruldukda ve kâtibe-i ahvâlde emr u fermân şevketlû mehâbetlû **(30)** tâcdâr-ı zîşân medâr-ı fahr-ı İslâmiyân efendimiz hazretlerinin- dir fî 13 Şaban sene 1315 ve 20 Kanunuevvel sene 1313

(31) an-Cava

(32) Batavya Başşehbenderi

(33) Abd-i memlûkleri

(34) Mehmed Kemâl

OSMANLIDA BELGE VE YAZI ÇEŞİTLERİ

AVRUPA'NIN BİZİMLE DERDİ NE?

H. HALİT ATLI

Son günlerde Müslümanların Avrupa devletleri tarafından maruz bırakıldıkları baskıcı ve hoşgöründen uzak politikalara baktığımızda; tarihin belirli dönemlerinde alenen gözüken ve bazen de gizlenen, ancak hiçbir zaman eksilmeyen Haçlı zihniyetinin tekrar aşikâr bir şekilde ortaya çıktığını görüyoruz. Özellikle Türkiye Cumhuriyetinin resmi makamlarına ve onları destekleyen vatan daşlara diplomatik ve demokratik olmaktan uzak uygulamaların aynı emel ve ideolojinin neticesi olduğu, geçmişte yaşanan hadiseleri bilenlerce rahatlıkla teslim edilmektedir. Ancak yine erbabınca bilinen bir şey vardır ki, dünya zıtlıklarla dolu olmasına rağmen eninde sonunda hak ve adalet galip gelecek, Müslümanlar zulmün nesnesi olmaktan kurtulacaklardır. Tabi bunun için tarihte yaşananlardan ibret almalı, doğru yapılan tahlil ve tavsiyeleri dikkatle incelemelidir.

Bu sayımızda, bundan 114 yıl önce Yıldız Evrakı'ndan Yabancı Yazılar (Tahrirat-ı Ecnebiye) bölümünde tercüme edilen bir köşe yazısını paylaşacağız. Kuruluş tarihi 1826'ya dayanan ünlü Fransız ulusal gazetesi Le Figaro'da tab' edilen bu yazı, 1874-1908 tarihleri arasında yaşamış Mısırlı gazeteci, yazar ve siyasetçi Mustafa Kâmil Bey tarafından yazılmıştır. İngilizlerin Mısır'ı işgaline kalemi ve siyasi çabalarıyla karşı çıkan

Mustafa Kâmil Bey, Avrupalıların Osmanlı Devleti'ni parçalamaya çalıştıkları tespitini yapmış, özellikle İngilizlerin halifelik aleyhindeki propagandalarına karşı mücadele etmiştir. Osmanlı hilafeti, Ermeni meselesi, Hicaz Demiryolu gibi birçok konuda Osmanlı yanlısı görüşleriyle Sultan Abdülhamid'in dikkatini çeken, kendisine ilk önce "Bey" daha sonra da "Paşa" unvanı verilen Mustafa Kâmil Bey'in açık Rik'a hattıyla Türkçeye çevrilen bu yazısındaki tespit ve çözümlerden bazılarını sadeleştirerek vermek istiyoruz. Günümüzdeki gelişmeleri anlamada bizlere ışık tutan bu tespitler, tarihin tekerrürden ibaret olduğunu bir kez daha kanıtlıyor:

- Avrupa, Müslümanlarla Hristiyanları eşit görmemektedir.
- Avrupa, Hristiyanlara verilen hak ve özgürlüklerin Müslümanlara zararlı olacağını söylemektedir.
- Avrupa tarafından Osmanlı Devleti'ne teklif olunan reform yasaları, aslında bu ülkenin parçalanmasına bir başlangıç teşkil etmektedir.
- Avrupa Müslümanlara gizli bir Haçlı savaşı açmıştır. Ancak bu savaş Müslümanları birbirine kenetlemiş, hilafet çatısı altında yeniden birleştirmiştir.
- Avrupa'nın nutuk üstatları ve yazarlarının hilafet aleyhindeki saldırıları, o makama hürmet ve

MUSTAFA KÂMİL PAŞA

bağlılığı artırmaktan başka bir işe yaramamaktadır.

- Bir Hristiyan milletin Müslümanları toplu olarak katletmesi, kadın ve çocuklarını öldürmeleri basit birer suç sayılırken, Osmanlı Devleti'nin kendi topraklarında çıkan bir isyanı bastırıp güvenliği sağlaması cinayetlerin en büyüğü kabul edilmektedir.

- Osmanlı Devleti'nin Müslümanları sükûnete davet etmesi ve onlara aşırılıklardan uzak durmayı tavsiye etmesi, dünyayı büyük bir kargaşadan korumaktadır.

- Avrupa eğer Müslümanlara adaletle davranıp onları kendi halkı gibi değerli görürse, Müslümanların takdirini kazanabilir.

MUSTAFA KAMİL PAŞA'NIN AVRUPALILAR HAKKINDAKİ RAPORU

1. ما رسده جيفاه فيقارو وعز نسك مصرى مصطفى كمال بك انصايد ١٢ Eylöl 1903 sene tarihli nüshasına Paris'de çıkarı Figarö Gazetesi'nin Mısırlı Bey Kâmil Mustafa imzasıyla
2. درج اندكى برور فرده نرجمى زرمجر فقط كورلد- görülmüştür. fikirât muhaf-rer zırde tercümesi varakada, bir ettiği derç
3. اور ويا مسلماندى خرسايد دم نفيو ايجوه لهرىي بايمد- دأما يالكه خرسايد ايجوه اصلا حات بنه- islâhât istemesiyle için Hristiyanlar yalnız Dâimâ yapmıştır. şeyi her için tefrik Hristiyanlardan Müslümanları Avrupa,
4. مسلمانده اصلا حات مطلوبه لك حضوره جيبه دانست خفه لرني محل اوله عفى او علم ايمد- بونك اور ريد انا- Arnavutların üzerine Bunun eylemiştir. ifhâm olacağını muhill şahsiyelerini erâni-yet-i ve hükûk-ı cıbilliye matlûbenin islâhât-ı Müslümanlara
5. اور ويا طر فده نظيف اولناه اصلا حات مسالك عممايك مفسمه مفسمه- ديمدنه دنوه عالم اسلام- İslâm'ın âlem-i bütün ve demelerine mukadde-medir mukâsesine Osmanîye'nin memâlik-i islâhât olunan teklif tarafından "Avrupa
6. اور ويا بره فارسو برجلاد صليب مشوره فويلو- بولنده فرم لهما بولنده شرفصاد اولك كلامان تکراليمه- eylenesine tekrâr kelimâtı olan şeref-sâdır hüma-yündan. fâmm-i yolunda koyuluyor" mestûre salib-i cihâd-ı bir karşı bize "Avrupa
7. تعجب ايد ليمد- اور ويا لك اسلام علبه في سولاد صليب مشوري كافر موجهي سوسوب يكديكرى yekdiğerini sevişip muvahhidini kâffe-i mestûru salib-i cihâd-ı şu aleyhindeki İslâm Avrupa'nın edilmemelidir. ta'acçub
8. دوسومكه و خلافت صفت مقدسى يعنى عالم اسلامك ربان- و حايه و سياسيهنى حازر بولناه bulunan hâiz siyâsiyesini ve rûhâniye riyâset-i İslâm'ın âlem-i yani mukaddesini sıfat-ı hilâfet ve düşünmeye
9. زان كونسات حضرت ياد شهيم قويا بو طيه سولاييمد- خلافت اسلاميه هي بروقه كمد كنده يادهمفزه- mu'az-zez ziyâde şimdikinden vakitde hicir İslâmiye Hilâfet-i etmiştir. sevk merbû-tiyete kavîy-yen. pâdişâhiye hazret-i şevket-simât-ı zât-ı
10. طونحات- اور وياى غربى ماطفه بردا ايد محر لر يك سلطنت سيه علبه كنجاد زان سايه لرى املك onun lisâniyeleri tecâvüzât-ı aleyhindeki seniyye saltanat-ı muharrirlerinin nâtika-perdâzânıyla garbî Avrupa-yı tutulmamıştır.
11. بيه الاسلام حازر اوله قدرى حرم در عايى نزيه دم بشف رنى بايمد- زان حضرت خلافت لهر نزيه- naza-rında herkes hilâfet-penâhi hazret-i Zât-ı yapmamıştır. bir şey başka tezyidden ri'âyeti ve hürmet oldukları hâiz beyne'l-İslâm
12. عالم اسلامى واور ويا ايد اوغراساه فوه اسلاميه بحسم ايد برور لر مسلمانك صفت مختارى نكسل ايدم- iden teşkil mümtâ-zını sınıf-ı Müslümanların ettiriyorlar. teces-süm İslâmiyeyi kuvve-i uğraşan ile Avrupa ve İslâm'ı âlem-i
13. مهر وهه اشراقك جلوس سياه مانوس حضرت ياد شهى ماسنيد اجا ايد قدرى شه ايه فوت ونفوذ nüfûz-ı ve kuvvet şehráyîn ettikleri icrâ münâsebetiyle pâdişâhi hazret-i meyâmin-me'nûs-ı cülûs-ı eşrâfının Hind ve Mısır
14. حاب ملوكاندر و عتبه عيباه ارفقا واسا افوامك مربوطيت غمب نفقهنى اسانه كافد- استقلالى İstiklâlini kâfidir. isbâta münfekkesini gayr-ı merbûtiyet-i aqvâmının Asya ve Afrika uylâya atebe-i ve mülûkâneyi cénâb-ı
15. غيب انيمه اولاه بو افوام لوافى دولعيمك دوام وبقاى و ساه و شرفه مهر اولنى و جلاده مسلمانك مصاب- mesâ-ib-i, Müslüman-ların cihânda ve olmasını mu'am-mer şerefle ve şân ve bekâsını ve devâm Devlet-i Âliyye'nin lâ-akall aqvâm bu olan etmiş gayb
16. ايمه لرني نكسجه اوله بيه حك صر بر حكومت اسلاميه بولمنى ارز و ايد بويه نرك دكمندك عايبانه âmiyâne düşmanlarının Türk ediyor. arzu bulunmasını İslâmiye hükûmet-i bir hür olabilecek tesliyet-bahş efimelerine
17. كيه و عضى لهر در لو مسافانه مى اولد- بقا- اخذلاله ظيو- ايد- ايند اعزاء اسلام دنوه فقهى دوت- Devlet-i kabâ-hati bütün İslâm a'dâ-i etmez eder zuhûr ihtilâli Bulgar olmuştur. mün-cer mübâlağâta türlü her garazı ve kin
18. عطف واسناد ايمد- نمود بول فقه لر بيه واپور لك برلها و نواه و صيالك غدارانه برهورنه sûretde bir gaddârâne sibyanın ve nisvân ve berhevâ vapurların katarlarıyla Demiryolu eylemiştir. isnâd ve atf

- قتل ایلی و مملکت آنه و فایه ایچده برعلی کی جانی بفا. لر طرفه ابقاع و لبح اوقانه نعلک
 کاهارده عبادنه. و لکنه دولت عیدک عیالی باصیری و سوجال اختلاله ختم و برسی جانی بک
 جانی بک. کنه بری ارباب موارده عیاده و جی جانی ادمار بفا. لرک اخصال اماره و وفای
 مت و د دولت عیدک کنه اوند اماره انتظام امداد هار اولی حقیه ده حقیه مغایر کومیدر.
 بوبه برکی و عرصه اسلام اید خدایه بیده که جفوری نویسنده و صبح و شب طوفیه بفع برسی
 بایرند تدار اید لم مالک دنیا مدعی بر دین و مذهب و جنه مدعی دکنه. و مدایه اوله در خدای
 اوله فای حاله بفا. لر احواله نظیر بقوب بول بر بفا. سنه نشکی اید انجور انیمه جکدر. مالک دنیا
 بکچرند. او ادمه ساکنه خدایه کنه با سدر بر غله لر بکیدی بوعا. لر سوسه مکدر
 ایچمه اوج صورت نوی بقی مالک دنیا بفا. سنه الحاق و محتای (اوده الحاقه دیکدر) و با اورد
مالک دنیا حکمانه بر طرز دادره ایدک اورد. نس و دنیا کی برادر و دایه و لایق تکلف ایدر.
 نصیفات و درنک کافری منع الجور. ترک عکسده برنق فالق عیالید مالک دنیا ترک ایچر
 سنی و مای و کید خاطرانی که اسلام قبضه الله الیم بر صوره منقوسه. او دایه و دیو مای
 اخذات و افه سیک اصفا جو. لکنه طوایف بعضا اطرا تعجب ایدر. و صائمه خبیه اسلام
 خدای نبی ملوک کارلک ایدر و دولت عیدلرک متغی نظر اعتباره الفجور. و کلامه بورد
 و بوضع مالک دنیا بدمویه حضرت پادشاهیه قلنی ایجاب ایدر. و دولت عیدلرک تمامه بکیدی
 محاطه و طبیه مقصد سید مکلف اولدات حضرت پادشاهیه جسم دولتی بویه بویه باره باره ایدک
 نه بی کوشته قطع العوض معاملات نواله سیک امانه و صادق نظر بوردی اوله مکلفه. مالک دنیا
 ممالک عثمانیه که بیدانه اولر و عرب استور. حکومت موعده فارسو سر سیک ایدر بفا. سنه
 ملو. و درکنی عرف نصر علی طوفیه. بفا. سنه محاسبه کیمس دفع و حین و منصف حیانه
 و دولتی بر صبح و سلم اقصا سنده. محاسبه اولر و اختلال صورت موقوفه ظهوره کلمه جک و اماره اصلاحات
 مکانه خارجه جیفه جقه. دولتی سیکه دیکه مساندی ضبط و بجا بیدی نسیه ایدر بیدی ایچمه
 واجب الشکر. حکومت سینه خدایه ادعای و جرم محمد بیدی سواحوال و جرم تقصیر نویسنده

- 41 اولیٰ کیم یلو۔ عالم کجی برف کور۔ ایدی روسیہ نیک سولک دنیا مسند سندھ کی طور و حرکت
- 42 ادهان زیاده سید استفادہ۔ اهل اسلام بونہ مظلم کجی نفی الجسد ابرم۔ روسیہ بیانات کجی
- 43 آستی پروانہ بالظہیر ملک دنیا غوغاسک محاطہ فی الزمہ۔ فی الحاف علم اسلام دور دنیا بحیث
- 44 ان سہم نہ لندہ بری قطع ایدہ یور۔ اسلامی اور وبادہ تقریبہ ایدہ درطہ لہر و فندہ زیادہ عجمہ
- 45 موج مافہ املا ایدہ یلو۔ اور ویا ابکی یوز۔ مبلونہ بالغ اولہ اہالی مسکنہ دہان زیادہ عدان
- 46 کوسر و ب جقدہ نہ ساجہ معام دکہ ییدی نوع بک اجدای حیانیہ سندہ عدا ایدہ یوز توجراتی
- 47 ژانوب مدینہ موحدینہ قبول ایدہ یور۔

BELGENİN TRANSKRİPSİYONU

(1) Paris'de çıkan Figaro Gazetesi'nin Mısırlı Mustafa Kâmil Bey imzasıyla 12 Eylül sene 1903 tarihli nüshasına (2) derc ettiği bir varakada, tercümesi zîrde muharrer fıkârât görülmüştür. (3) Avrupa, Müslümanları Hristiyanlardan tefrik için her şeyi yapmıştır. Dâimâ yalnız Hristiyanlar için ıslâhât istemesiyle (4) Müslümanlara ıslâhât-ı matlûbenin hukûk-ı cıbilliye ve emniyet-i şahsiyelerini muhill olacağını ifhâm eylemiştir. Bunun üzerine Arnavutların (5) "Avrupa tarafından teklif olunan ıslâhât memâlik-i Osmaniye'nin mukâsemesine mukaddemedir" demelerine ve bütün âlem-i İslâm'ın (6) "Avrupa bize karşı bir cihâd-ı salîb-i mestûre koyuluyor" yolunda femm-i hümayûndan şeref-sâdırolankelimâtı tekrâr eylesine (7) ta'acüb edilmemelidir. Avrupa'nın İslâm aleyhindeki şu cihâd-ı salîb-i mestûru kâffe-i muvahhidini sevişip yekdiğerini (8) düşünmeye ve hilâfet sıfat-ı mukaddesini yani âlem-i İslâm'ın riyâset-i ruhâniye ve siyâsiyesini hâiz bulunan (9) zât-ı şevket-simât-ı hazret-i pâdişâhiye kaviyyen merbûtiyete sevk etmiştir. Hilâfet-i İslâmiye hiçbir vaktde şimdikinden ziyâde mu'azzez (10) tutulmamıştır. Avrupa-yı garbî nâtika-perdâzânıyla muharrirlerinin saltanat-ı seniyye aleyhindeki

(11) tecâvüzât-ı lisâniyeleri onun beyne'l-İslâm hâiz oldukları hürmet ve ri'âyeti tezyîdden başka bir şey yapmamıştır. Zât-ı hazret-i hilâfetenâhi herkes nazarında (12) âlem-i İslâm'ı ve Avrupa ile uğraşan kuvve-i İslâmiyeyi tecessüm ettiriyorlar. Müslümanların sınıf-ı mümtâzını teşkil iden (13) Mısır ve Hind eşrafının cûlûs-ı meyâmin-me'nûs-ı hazret-i pâdişâhi münâsebetiyle icrâ ettikleri şehriyân kuvvet ve nüfûz-ı (14) cenâb-ı mülûkâneyi ve atebe-i ulyâya Afrika ve Asya akvâmının merbûtiyet-i gayr-ı münfekkesini isbâta kâfidir. İstiklâlini (15) gayb etmiş olan bu akvâm lâ-akall Devlet-i Aliyye'nin devâm ve bekâsını ve şân ve şerefle mu'ammer olmasını ve cihânda Müslümanların mesâib-i, (16) elimelerine tesliyet-bahş olabilecek hür bir hükûmet-i İslâmiye bulunmasını arzu ediyor. Türk düşmanlarının âmiyâne (17) kin ve garazı her türlü mübâlagâta müncer olmuştur. Bulgar ihtilâli zuhûr eder etmez a'dâ-i İslâm bütün kabâhati Devlet-i Aliyye'ye (18) atf ve isnâd eylemiştir. Demiryolu katarlarıyla vapurların berhevâ ve nisvân ve sibyanın gaddârâne bir sûretde (19) katl edilmesi ve memleketin ateş ve kan içinde bırakılması gibi cinâyetler Bulgarlar tarafından ikâ' olunca ufak tefek

(20) günahlardan ibarettir. Velâkin Devlet-i Aliyye'nin isyânı bastırması ve şu hâl-i ihtilâle hitâm vermesi cinâyetlerin (21) cinâyetidir. Kendilerini erbâb-ı muvâzeneden addeden ve ciddi geçinen adamlar Bulgarların istihsâl-i âmâle masrûf mu'âmelâtını (22) meşrû' ve Devlet-i Aliyye'nin kendi evinde i'âde-i intizâm emrinde hâiz olduğu hakkı da hakka mugâyir görmüşlerdir. (23) Böyle bir kin ve garaz İslâm ile Hristiyan beynindeki çukuru tevsi'den ve sulh ve âsâyişe dokunmaktan başka bir şeye (24) yaramaz. Tekrâr edelim, Makedonya mes'alesi bir dîn ve mezheb ve cins mes'alesi değildir. Rumlar ile Ulahlar dahi Hristiyan (25) oldukları hâlde Bulgarlara ihvân nazarıyla bakmayıp büyük bir Bulgaristan teşkilini ebeden tecvîz etmeyeceklerdir. Makedonya (26) bir ikinci Kudûs'tür. Orada sâkin Hristiyanlar kendi başlarına bırakılsa yekdiğerini boğazlarlar. Şu mes'ele-i müşkile (27) için üç sûret-i tesviye yani Makedonya'nın Bulgaristan'a ilhâkı ve muhtâriyeti (o da ilhâk demektir) veyahut (28) Makedonya'yı "hakîmâne" bir tarzda idâre etmek üzere Prens Ferdinand gibi bir Avrupalı vâli ta'yini teklif edilmiştir. (29) Teklifât-ı meşrûhanın kâffesi mümteni'u'l-kabûldür. Türk askerinden bir nefer kaldıkça Os-

manlılar Makedonya'yı terk etmeyeceklerdir. (30) Şarkî Rumeli ve Girid hâtırâtı her İslâm kalbinde el-ân elim bir sûretde menkûşdur. Avrupa diplomasisi (31) ihtârât-ı vâkı'asının isgâ buyurulmamasından dolayı ba'zen izhâr-ı ta'accüb ediyor. Sanki halîfe-i İslâm (32) hazretleri teba'a-i mülûkânelerinin arzusunu ve Devlet-i Aliyyelerinin menâfi'ini nazar-ı itibâra almaya mecbûr değillermiş ve bu arzu ve (33) bu menâfi' Makedonya'nın yed-i müeyyede-i hazret-i pâdişâhîde kalmasını icâb ettiriyor. Devlet-i Aliyyelerinin tamâmiyet-i mülkiyesini (34) muhâfaza ve vazife-i mukaddesiyle mükellefolan zât-ı hazret-i pâdişâhîce cism-i devleti bütün bütün pâre pâre etmek (35) tehdidini gösteren kat'û'l-uzv mu'âmelât-ı mütevâliyesinin em-

sâli müsâdif-i nazar-ı hümâyûnları olmamak mümkün müdür? El-hâletü hâzihî (36) memâlik-i Osmaniye'de herkes yekzebân olarak harb istiyor. Hükûmet-i metbû'asına karşı serkeşlik eden Bulgaristan'ın (37) tavr u hareketi izzet-i nefsi millîye dokunmuştur. Bulgaristan'la muhârebeye girişilmesi vak' ve haysiyet ve menfa'at-i hayâtîye (38) ve devâmı bir sulh u silm iktizâsındandır. Muhârebe olmazsa ihtilâl sûret-i mevkûtede zuhûra gelecek ve emr-i islâhât (39) imkân hâricine çıkacaktır. Devlet-i Aliyye şimdiye değin Müslümanları zabt ve heyecânlarını teskin edebil-diği için (40) vâcibü't-teşekkürdür. Hükûmet-i seniyye husamâsının iddi'âsı vechile Muhammedîleri şu ahrvâl-i vahîmede ta'assuba teşvîk etmiş (41) olsaydı kim bilir âlem ne gibi

bir âfet görür idi. Rusya'nın şu Makedonya mes'elesindeki tavr u hareketi (42) ezhânı ziyâdesiyle işgâl etmiştir. Ehl-i İslâm bunu muzlim gibi telakkî eylemiş ise de Rus beyânât-ı resmiyesi (43) âştî-perverânı bi't-tatmîn Makedonya kavgasının muhâtarasını azaltmıştır. Fi'l-hâzır âlem-i İslâm devre-i târihiyesinden (44) en mühim menâzilinden birini kat' ediyor. İslâm'ı Avrupa'dan tefrik eden varta her vakitten ziyâde amikdir, (45) ma'a-mâfih imlâ ediliyor. Avrupa iki yüz milyona bâliğ olan ahâlî-i müslimesine daha ziyâde adâlet (46) gösterip haklarında insanca mu'âmele ve kendilerini nev'-i beşerin eczâ-yı hayâtîyesinden addeder ise teveccühâtını (47) kazanıp medeniyetini muvahhidine kabûl ettirebilir.

BELGELERDE GEÇEN KELİMELER

A'dâ: Düşmanlar
Akvâm: Milletler
Amik: Derin
Âştî-perverân: Barış tarafları
Atebe-i ulyâ: Yüce eşik, padişahlık makamı
Bâliğ: Erişen
Berhevâ: Hayava uçurulmuş
Beyne'l-İslâm: Müslümanlar arasında
Bi't-tatmîn: Tatmin ederek
Cenâb-ı mülûkâne: Padişah
Cins: Soy
Cülûs-ı meyâmîn-me'nûs-ı hazret-i pâdişâhî: Padişahın beğenilmiş uğurlu tahta çıkışı
Eczâ-yı hayâtîye: Hayati parçalar, vazgeçilmez unsur
El-ân: Şu anda
El-hâletü hâzihî: Şimdiki halde
Erbâb-ı muvâzene: Dengeli ve ölçülü karar verebilenler
Ezhân: Zihinler
Femm-i hümâyûn: Padişahın ağzı
Fıkârât: Fıkralar, parçalar, yazılar
Fi'l-hâzır: Şu anda
Hitâm: Son bulma
Hukûk-ı cibillîye: Yaratılış hukuku, temel haklar
Husamâ: Düşmanlar
Hükûmet-i metbû'a: Bağlı olunan hükümet
Isgâ: Bir söze kulak verip dinleme
İslâhât-ı matlûbe: İstenilen reformlar, düzeltmeler

İfhâm etmek: İfade etmek
İhtârât-ı vâkı'a: İhtarlar, uyarılar
İhvân: Kardeşler
İkâ': Meydana getirmek, kötü bir şey yapmak
İmlâ: Uzatma
İstihsâl-i âmâl: Arzuların elde edilmesi
Kâffe: Bütün
Kat'û'l-uzv: Organın kesilmesi
Kaviyyen: Kuvvetli olarak
Lâ-akall: En azından
Ma'a-mâ-fih: Bununla birlikte
Masrûf: Sarf olunmuş, harcanılmış
Menâzil: Aşamalar
Menkûş: Nakş olunmuş, işlenmiş
Merbûtiyet: Bağlılık
Merbûtiyet-i gayr-ı münfekte: Ayrılmaz, kopmaz bağlılık
Mesâib-i elime: Elem verici belalar
Mu'âmelât-ı mütevâliye: Sürekli devam eden muameleler
Mu'ammer: Ömür süren, yaşayan
Mugâyir: Aykırı
Muhammedî: Müslüman
Muharrer: Yazılmış
Muhâtara: Tehlike
Muhill: İhlal eden, bozan,
Muhtâriyet: Özerklik
Mukaddeme: Başlangıç
Mukâseme: Bölüşme, taksim etme
Muvahhidîn: Tek Allah'a inanan Müslümanlar

Muzlim: Karanlık, zulmetli, belirsiz
Mümteni'û'l-kabûl: Kabulü imkânsız olan
Müsâdif: Rastlayan
Nâtika-perdâzân: Düzgün ve etkili konuşanlar
Nev'-i beşer: insanlık
Nisvân: Kadınlar
Serkeş: Başbozuk
Sıbyân: Çocuklar
Silm: Barış
Sûret-i mevkûte: Zamani belirlenmiş bir şekilde
Sûret-i tesviye: Hal çaresi
Şehrâyîn: Şenlik
Şeref-sâdir olmak: Şerefle ortaya çıkmak
Ta'accüb: Şaşırma
Teba'a-i mülûkâne: Padişahın tebaası
Tecâvüzât-ı lisâniye: Sözlü saldırı
Tecessüm: Şekillenme, cisimleşme
Tecvîz: Onaylamak
Tefrik: Ayırmak
Teklifât-ı meşrûha: Açıklanan teklifler
Tesliyet-bahş: Teselli veren
Tevsî': Genişletmek
Tezyid: Artırma
Vâcibü't-teşekkür: Teşekkür gerektiren
Vak': Haysiyet, ağırbaşlılık
Varta: Tehlike
Yed-i müeyyede: Kuvvetlendirilmiş, sağlam el
Yek-zebân: Söz birliği
Zât-ı şevket-simât: Alameti yücelik olan zat
Zîr: Aşağı, alt

BELGEDE GEÇEN BAZI KELİMELERİN YAZILIŞ ŞEKİLLERİ

2

Eylül sene
1903

1

Hû

3

zırde

4

ifhâm

5

teklif

6

kelimâti

7

düşünmeye

8

pâdişâhiye

9

saltanat-ı

10

mülûkâneyi

x

Devlet-i
Aliyye'ye

x

katarlarıyla

1. Bu işaretin “Hu” ya da “Hüve” kelimelerini ifade ettiğini biliyoruz artık.

2. Osmanlı belgelerinde tarih yazımı “Fi” (ay) “Sene” (tarih) şeklinde olmaktadır. Ay isimleri ve tarihler genelde Hicri olup bazen de Rumi olabilmektedir.

3. Dergiye takip edenler bilecektir ki bu, “Dal” ve “He” harflerinin birleşmesinden ortaya çıkan bir şekildir.

4. El yazısının hakikaten apayrı bir zevk-i selim taşıyor. Matbu hatta ayrı yazılan harfler, el yazısında harika surette mezc oluyor, ruhumuzu okşuyor. Mesela burada “Fe, He, Elif ve Mim” harfleri nasılda uyum içerisinde.

5. Bu “Te” harfinin noktaları nereye gitmiş böyle. Fakat panik yok! Kelimenin şeklinden yani fotoğrafik hafızamıza aldığımız şeklinden bunun teklif kelimesi olduğunu biliyoruz.

6. Şu harfin altında geriye dönen çizginin “Ye” harfi olduğunu hepimiz biliyoruz, değil mi?

7. Burada da “Nun” harfinin noktaları yukarıda kalmış. Normaldir. El yazısı neticede. Bugün biz bazen kendi yazdığımızı okuyamıyoruz. Fakat durum burada öyle değil. Kelime şekil olarak zihnimizde yer ettiğinden ve siyak sibaktan çıkarmak hiç de zor olmuyor. Sadece Latin harfleri gibi değil de Osmanlıca okuduğumuzu bilerek bakalım :)

8. Burada sanki “Mim” harfi varmış gibi gözüküyor. Halbuki sondaki “Ye” harfine ardından gelen “Ye” harfi birleşmiş.

9. Burada da “Lam” harfi, zannederim aşına olduğumuz şekilden biraz küçük mü ne? Birkaç görme ile alışsınız. Bir sonraki Saltanat kelimesinde okumak ile ilgili problem kalmayacaktır, emin olabilirsiniz.

10. Buradaki şekil de “Kef” ve “Elif” harflerinin birleşmiş farklı bir halidir. Bundan farklı olarak birleşme şekilleri de vardır.

11. Sonlara gelen kelimeler, alt satıra indirilmiyor ve bu şekilde yukarıya devam ediyor. Bu divani yazı da daha böyledir.

12. Bakınız, buradaki “Tı” ve “Elif” harflerinin birleşimi de efsanedir. El yazısının hızlı ve kolay yazılması bu hareketlerin ortaya çıkmasıyla oluyor. Ne mutlu!

- Kelime çalışmalarına devam ediyoruz. Silik harflerin üzerinden geçerken dikkatle yazmaya ve acele etmemeye çalışalım. Elinizin alışması ve yazınızın güzelleşmesi için bu dikkat ve sabır önemli olacaktır.

أى اوغل؛ بگك. بگكلى بيل، بگكلى اونوما.
 بونده صوكره اوفه بزه؛ اويصالو سكا؛ كوحنطك بزه؛ كوطل آلو سكا؛ صوهدام بزه؛ قاندانه
 سنده؛ بونده بويل، هاره سزلك بزه، ياشيلغى بزه؛ فوسه كورمك سكا؛ كيمز لطر، اويوشماز لطر،
 آكلماز لطر، هائيمر بزه؛ عدالت سكا؛ كوتوكوز، سوم آغيز بزه، يرز يوروم بزه؛ باغيسلام سكا؛
 بونده بويل، بولك بزه؛ بتونمك سكا؛ اوشناچلك، اويوشوق بزه؛ اويارم، هاليديرم سكا؛
 اى اوغل؛ يوطك آغير، ايسك هتين، كوجك قيله باغى؛ الله ياريمچيك اولسون؛ بگكلى قوتلى قيسين؛
 هور يولنه يارارلى ايتيه؛ ايسغى ياريد ايتيه، اوزاقره ايتين؛ سكا يوطكى حيايه كوچ، آياغلى
 سورهدير تيميه جك عقل و قلب ديرسيه.
 كوهيدك، قوتليك، عقللى و كلامليك. اما بونرى زده، ناصل قولانا هغنى بيلمىزك، صباع
 روز طارنده صاور و لور كيدر سكا. اوفهك و نضك بر اولوب، عقللى بكر. صبر ايتى بيل؛ وقتندن اوچر هيجك
 آجهماز. خام آمود سينمز؛ يينه بيل باغركده قالير. بيلكيز قيليج ده خام آمود كيدر.
 انسانر وارد، شفوه وقتنده طوغا، اقام ازانده ثولور. دنيا، سذك كوزلر سكا كوردگى قدر بون دگدر.
 آنائى و آنائى صلاى؛ بيلك بركت بيوطرله برابرر.
 بو دنيا ده اينانچلى غيب ايدرسك، بيلكته هور اولمى، هوللره دوزرسك.
 آهيس سوزلى اول؛ هر سوزى وسنه آلا؛ كوردك، سويلم؛ بيلك، ديمه؛ سويلدقن يره صير كيدوب
 كلمه؛ محبت و اعتبارك زده نير...
 اوچ كيسى يه آجي؛ جاهلله آره سنده كى عالم؛ زكلىن ايلن فقير دوشنه؛ فاطملى ايله، اعتبارنى غيب ايدنه؛
 اونوماك، يوكسكه ير طوانلر، آشاغنده كيدر قدر امينده دگدر.

OSMANLICA YAZABİLİYORUM

► Dergiyi takip edenler, yazmanın da zevkine ulaşıyorlar. Her ay ilerlediğinizi sizler de fark ediyorsunuz. Her işte olduğu gibi, bu işte de bizzat kendimizin gayret göstermesi önemli olacaktır. Bu ay da aşağıdaki metni Osmanlı Türkçesi/Kur'an harfleri ile yazmanızı istiyoruz.

AMAN DİKKAT!

Dizilerdeki kahramanların kişilik özelliklerine baktığımızda bunlar genellikle kıskanç, hırslı, birbirini çekemeyen, öfkeli ve yaşına ait olmayan duyguları yaşayan tiplerdir. Karakterlerin olaylar karşısındaki yanlış tutumları, olumsuz davranışları, gerçek hayatta işe yaramayacak çözüm yolları, çarpıtılmış adet anlayışı çocuklara rol model olarak sunulmaktadır. Çocuklar hayatlarına kahraman olarak anne-babalarını değil dizi karakterlerini almaktadır. Ahlaki değerlerin ve insani özelliklerin kazanılması gereken yaşlar, sasal karakterler ve alıntı kişiliklerle gölgelenmektedir.

BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİNİN TALEBESİ HAFİZ ALİ'NİN KABRİ

هو الباقي Hüve'l-Bâki
[ولا تقولوا لمن يقتل [Velâ tekûlû limen yüktelu
في سبيل الله اموات Fî sebilillâhi emvât]
عصر سعادتك كوچك بر مثالي Asr-ı saâdetin küçük bir misâli
اولان بو عصرده ايمان و قرآن Olan bu asırda îmân ve Kur'ân
خدمته معنوي مجاهده سنده Hizmetinde manevi mücâhedesinde
مدرسه يوسفية شهيد اولان Medrese-i Yûsufiye de şehîd olan
مرحوم قهرمان شهيد عمر اوغلي Merhûm kahraman şehîd Ömer oğlu
حافظ علي اسپارطه / اسلام كوبي Hâfız Ali Isparta / İslamköy
ارتقال ۱۹۴۴-۷-۳ İrtihal 7.3.1944
روحنه الفاتحه Rûhuna el-Fâtîha

İLBADE MEZARLIĞI / DENİZLİ

سنه ۱۲۰۸ Sene 1208
هو الخلاق الباقي Hüve'l-Hallâku'l-Bâki
مرحوم و مغفور له Merhum ve mağfûrun leh
قرمان زاده السيد Karamanzade es-seyyid
مصطفى روحیچون فاتحه Mustafa rûhiçün Fâtîha

İLBADE MEZARLIĞI / DENİZLİ

هو الباقي Hüve'l-Bâkî
[ولا تقولوا لمن يقتل [Velâ tekûlû limen yüktelu]
في سبيل الله اموات Fî sebilillâhi emvât]
الله يولده ووفات ايدين Allah yolunda vefât eden
شهيدلره ئولدى ديمه ييگنر şehidlere öldü demeyiniz
قرآن دييور ئوله مشدر، ديريدر Kur'ân diyor ölmemiştir, diridir
هر برى حَقَّ آرسلان اريدنر. Her biri Hakk'ın arslan eridir.
باب فيضكندن ايراق اولمهي Bâb-ı feyzinden ırak olmayı
اصلا چكه مم دخى ندرم بوكه Asla çekemem dahi nezrim bu ki
جانم سگًا قربان اولاجق Cânım sana kurbân olacak

İLBADE MEZARLIĞI / DENİZLİ

المرحوم Elmerhûm
والمغفور Ve'l-mağfûr
فاطمه Fâtima
خاتون Hâtun
روحيچون Rûhiçün
الفاتحه El-Fâtiha
سنة ١١٧٣ Sene 1173

سنة ١١٩٧ Sene 1197
بو فنادن بولدم هيچ راحتي Bu fenadan bulmadım hiç râhâtı
اختيار ايتدم آنڭچون رحلتى İhtiyâr ettim ânın için rıhleti
دار دنيا بر مسافر خانه در Dâr-ı dünyâ bir misâfirhânedir
عقلی اولن بندن آلسون عبرتی Aklı olan benden alsın ibreti
الفاتحه El-Fâtiha

تاریخچە ئۇچۇر

TARİHTEN NOTLAR

Çizen: Ahmet Çakıl

هولاندىيە راختىسىز ايتىمىش

HOLLANDA'YI RAHATSIZ ETMİŞ

II. Abdülhamid'in takip ettiği dış politika diğer sömürgeci devletler gibi Hollanda'yı da rahatsız etti. Bilhassa Hollanda'nın sömürgeci olan Endonezyalı Müslüman öğrencilerin Osmanlı askerî okullarında okutulması Hollandalıları yakından ilgilendiriyordu. O zamana kadar daha çok ticarî münasebetlere ağırlık veren ve sömürgelerin problemleriyle pek ilgilenmeyen Hollanda elçiliği gerekli ilgiyi göstermek zorunda kaldı. Endonezyalı Müslüman hacıların meseleleriyle uğraşmak üzere Cidde'de 1872'de açılan Hollanda konsolosluğu bu işle görevlendirildi. Osmanlı Devleti'nde hilâfet politikasına paralel olarak Hollanda'nın da siyasî ilgisi arttı. II. Meşrutiyet'in ilânından sonra bu siyasetin önemini kaybetmiş olması Hollanda'yı rahatlatmakla birlikte iki ülke arasındaki ilişkiler eski seviyesine çıkmadı. I. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine de ticarî ilişkiler tamamen kesildi. Savaşta tarafsız kalan Hollanda ile Osmanlı Devleti arasındaki münasebetler bir süre daha devam etti.

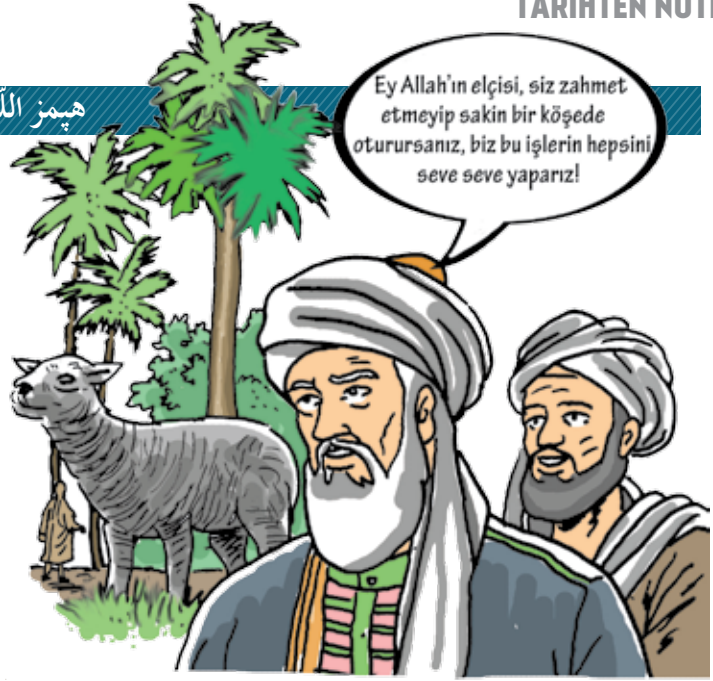
۲نجى عبدالحميدنىڭ تەقىب ايتىدىكى تىش پولىتىقە دىگر سومور كەجى دولتىر كىي هولاندىيە دە راختىسىز ايتىدى. بالخاصە هولاندىيەنىڭ سومور كەسى اولان اندونىزىيەلى مسلمان اوگرىنچىلارنىڭ عثمانلى عسكرى اوقوللىرىندە اوقوتولمىسى هولاندىيەلىرى ياقىندىن ايلكىلىندىرىيوردى. او زمانە قدر داها چوق تىجارى مناسبتلەر آغىرلىق وىرن و سومور كەلرڭ پروبلەملىرلە پىك ايلكىلىنمەين هولاندىيە ايلچىلىكى كركلى ايلكىي كوسترمك زورنىدە قالدى. اندونىزىيەلى مسلمان حاجىلارنىڭ مسئلەلرلە اوغراشمق اوزرە جەدەدە ۱۸۷۲ دە آچىلان هولاندىيە قونسولوسلىقى بو ايشلە كورولندىرىلدى. عثمانلى دولتىدە خلافت پولىتىقە سەنە پارالل اولارق هولاندىيەنىڭ دە سىياسى ايلكىسى آرتدى. ۲نجى مشروطىتنىڭ اعلاندىن سوڭرە بو سىياسەتنىڭ اۇغنى غائب ايتىمىش اولمىسى هولاندىيە راختاتمىقلە بىرلىكە ايكى ئولكە آراسىندە كى ايلشكىلر اسكى سويە سەنە چىقمىدى. ۱نجى دىنيا صواشنىڭ باشلامەسى اوزرىنە دە تىجارى ايلشكىلر تىماما كسىلدى. صواشە طرفسىز قالان هولاندىيە ايلە عثمانلى دولتى آراسىندە كى مناسبتلر بىر سوره داها دوام ايتىدى.

HEPİMİZ ALLAH'IN KULLARIYIZ / هېمىز اللّٰهك قولىرىز

رسول اکرم، دوستلریله برلکده، بىنک حیوانلرندىن اینر اینمز، یوکلرینی یرە قويدیلر، داها صوگره بر قویون کسهرك ییمک حاضرلامه لری ایچون قرار آلدیلر. بریسی: ”قویونی بن کسرم“ دیدی. دیگرى: ”دریسنی بن یوزرم“ دیدی. اوچنجیسی: ”أتنى ده بن پیشیریم“ دییه سوزە قاتیلدی. دردنجی: ...

رسول اکرم (صع و): ”چولدن اودونی ده، بن طویلارم“ بویوردی. طویللق: ”ای اللّٰهک ایلچیسى، سز زحمت ایتمه یوب ساکن بر کوشه ده اوتورورسه گز، بز بو ایشلرک هیسنی سوه سوه یاپارز“ دیدیلر. رسول اکرم (صع و): اوت، یاپایيله جگگزی بیلیمورم. فقط الله، ”هر هانکی بر قولنک، کندى دوستلری و آرقداشلرندىن، اوزل امتیازلرله آیریلارق، سچکین بر وضعیتده کورونمه سنى سومز“ بویوردی. صوگره چوله طوغری کیتدی و چولدن چالی چیری طویلایوب کتیردی.

Resul-i Ekrem, dostlarıyla birlikte, binek hayvanlarından iner inmez, yüklerini yere koydular, daha sonra bir koyun keserek yemek hazırlamaları için karar aldılar. Biri : “Koyunu ben keserim” dedi. Diğer: “Derisini ben yüzerim” dedi. Üçüncüsü: “Etini de ben pişiririm” diye söze katıldı. Dördüncü: ...

Resul-i Ekrem (sav) : “Çölden odunu da, ben toplarım.” buyurdu. Topluluk: “Ey Allah’ın elçisi, siz zahmet etmeyip sakin bir köşede oturursanız, biz bu işlerin hepsini seve seve yaparız” dediler. Resul-i Ekrem (sav): Evet, yapabileceğinizi biliyorum. Fakat Allah, “Her hangi bir kulunun, kendi dostları ve arkadaşlarından, özel imtiyazlarla ayrılarak, seçkin bir vaziyette görünmesini sevmez” buyurdu. Sonra çöle doğru gitti ve çölden çalı çırpı toplayıp getirdi.

ACEMİ OKÇU / عجمی اوقچی

بر فیلوزوف قیرده تک باشنه کیدرکن اوزاقدن عجمی و جاهل بر اوقچی کوردی. اوقی هدفه نشانلیور اما هپ قراوانه آتیوردی. فیلوزوف اوقه هدف اولمقدن قورقدیغی ایچون کیدوب اوقجینک هدفنه اوتوردی و ”بورادن داها امین بر یر اولاماز. چونکه اوقک هدفنی بولمایاجغندن امینم!“ دیدی.

Bir filozof kırdan tek başına giderken uzaktan acemi ve cahil bir okçu gördü. Oku hedefe nişanlıyor ama hep karavana atıyordu. Filozof oka hedef olmaktan korktuğu için gidip okçunun hedefine oturdu ve “Buradan daha emin bir yer olamaz. Çünkü okun hedefini bulmayacağından eminim!” dedi.

ARTAN PILAV / آرتان پلاو

يحيى بابا، ۲نجى بايزيد خان زماننده، ادرنه بايزيد كليہ سنڭ آشچيلرنند
بريدر. آرقداشلى خوشاب، كباب سبزه، بقليات پيشيرير. اما
اونڭ اختصاصى پلاودر. مبارك ايشه كيريشديمى، عبادت ايتديگنى
صانيرسڭز. پرنجلىر صلوٰت كتيره كتيره آيقلار، ياغنى تكبيرلرله
اريتير. طوزينى بسمله ايله، صوينى فاتحه لره سالار.

زمان زمان كوزينى يومار، انبيايه، اوليايه دعا ايدر، اللهدن بركت
آرزولار. اونڭ پلاوى هر كسه يتر، حتّى آرتار. آنجق او تك پرنج
دانه سنه بيله قياماز؛ آرتانى طونجه نهرينه آتار. باليقلر اونڭ كله جگى
ساعتى بيلير، كوپرو باشنده طوپلانيرلر.

كلارجى، باقار پلاو آرتيور؛ پرنجى آشجى يه آز ويرمه يه باشلار. اما
يحيى بابا بر كره بيله ”بو پرنج يترمى؟“ ديمز. كلارجى شاشقيندر.
هر كون پرنج مقدارينى براز داها قيصار اما پلاو آزالماز، عكسسه
چوغالير. يينه هر كس طويار، طونجه نڭ باليقلرى بيله نصيبنى آليرلر.
كلارجى، بونى ايضاح ايده جك تك كلمه بيلير: ”بو بر كرامت!“

چوق دڭر و امين اولنجه پادشاهه چيقار. ”بو يحيى بابا بوش دگل
سلطانم دير، حالبوكه بز اوڭا عمله معامله سى ياپيورز.“ بايزيد ولى
كوڭل اهلير و آشجى ايله طانيشمق ايستر. كلارجى ايله بر پلان
ياپارلر.

او كون يحيى بابايه چوق آز، حتّى كولونچ دينيله جك قدر آز پرنج
ويريلير. او هر زمانكى كى اوقور، عالملىڭ ربندن خليل ابراهيم بركتى

Yahya Baba, II. Bayezid Hân zamanında, Edirne Bayezid Külliyesi'nin aşçılarından biridir. Arkadaşları hoşaf, kebab sebze, bakliyat pişirir. Ama onun ihtisası pilavdır. Mübarek işe girişti mi, ibadet ettiğini sanırsınız. Pirinçleri salavat getire getire ayıklar, yağını tekbirlerle eritir. Tuzunu Besmele ile, suyunu Fatihalarla salar.

Zaman zaman gözünü yumar, enbiyayı, evliyaya dua eder, Allah'tan bereket arzular. Onun pilavı herkese yeter, hatta artar. Ancak o tek pirinç tanesine bile kıyamaz; artanı Tunca Nehrine atar. Balıklar onun geleceği saati bilir, köprü başında toplanırlar.

Kilerci, bakar pilav artıyor; pirinçi aşçıya az vermeye başlar. Ama Yahya Baba bir kere bile “Bu pirinç yeter mi?” demez. Kilerci şaşkındır. Her gün pirinç miktarını biraz daha kısar ama pilav azalmaz, aksine çoğalır. Yine herkes doyar, Tunca'nın balıkları bile nasibini alırlar. Kilerci, bunu izah edecek tek kelime bilir: “Bu bir keramet!”

Çok dener ve emin olunca Padişaha çıkar. “Bu Yahya Baba boş değil sultanım der, hâlbuki biz ona amele muamelesi yapıyoruz.” Bayezid-i Velî gönül ehlidir ve aşçı ile tanışmak ister. Kilerci ile bir plan yaparlar.

O gün Yahya Baba'ya çok az, hatta gülünç denilecek kadar az pirinç verilir. O her zamanki gibi okur, âlemlerin Rabbinden Halil İbrahim bereketi diler. Pilavı çok lezzetli olur, üstelik kazanlara sığmaz. Yahya Baba artanları yine yüklenir, Tunca'nın yolunu tutar. Tam kepçeyi daldırıp ba-

دیلر. پلاوی چوق لذتلی اولور، اوسته لك قازانلره صیغماز. یحیی بابا آرتانلری یینه یوکلنیر، طونجه نڭ یولنی طوتار. تام کیچه یی طالدیروب بالیقلره آتارکن پادشاه اورته یه چیقار. ”نه اولویور برادر. یوقسه دولت مالنی اسرافمی ایدرسک؟“ یحیی بابا طوتولور قالیر. آنجق بالیقلر قفالرینی صودن چیقاروب؛ ”عیب اولمیورمی سلطانم، دیرلر. قوجه دولتک آرتیغنی بزه چوقمی کوروپورسک؟“

یحیی بابا اویله سنه محجوب اولورکه، آڭلاتیلاماز. اوتانجندن سجده یه قایانیر، الله صیغینیر. بایزید ولی اونک قالمه سنی بکلر، اما کیچمش اول... مبارک چوقدن روحنی تسلیم ایدوب قاووشمشدر رحمت رحمنه...

lıklara atarken Padişah ortaya çıkar. “Ne oluyor bre der. Yoksa devlet malını israf mı edersin?” Yahya Baba tutulur kalır. Ancak balıklar kafalarını sudan çıkarıp; “Ayıp olmuyor mu sultanım derler. Koca devletin artığını bize çok mu görüyorsunuz?”

Yahya Baba öylesine mahcup olur ki, anlatılamaz. Utancından secdeye kapanır, Allah’a sığınır. Bayezid-i Velî onun kalkmasını bekler, ama geçmiş ola... Mübarek çoktan ruhunu teslim edip kavuşmuştur rahmet-i Rahmana...

بزی سومورکه می ظن ایتدیڭز؟ / BİZİ SÖMÜRGE Mİ ZANNETTİNİZ?

اوقتای سنان اوغلی، ژاپونیه ده باشندن کچنلری آڭلاتیرکن، شویله بر اولای آڭلاتیر: بن مستشاره دیدمکه: ”سز تنظیماته باشلارکن بو ایشلر ژاپونجه اولماز، دیمشسڭز و اگیتیم دیلنی انگلیزجه یایمقله ایلرله مشسڭز. بن ترکیه ده بویله دویدم“ دیدم. آدم بر قیزدی، ”سز بزی سومورکه می ظن ایتدیڭز؟“ دیوب آرقه سنده طوران جلدلر طولوسی ژاپون اگیتیم تاریخی کتابلرینی کوستردی. بعضیلرندن بولوملر اوقوددی، ترجمه ایتدی و ”باشندن بری هر شی ژاپونجه اولمشدر“ دیدی. ایلک ییللرده بریسی چیقوب بو ایشلر ژاپونجه اولماز، انگلیزجه یایالم دیمش. آدم، ایرته سی کون اوندۀ ئولو بولونمش. بر داها ده بویله بر سوز چیقمامش. مگر او آدم ده آمریقه ده برقاق ییل آتاشه اولارق بولونمشمش. دیمک اوراده قفایه آینمش.

Oktay Sinanoğlu, Japonya’da başından geçenleri anlatırken, şöyle bir olay anlatır: Ben müsteşara dedim ki: “Siz tanzimata başlarken bu işler Japonca olmaz, demişsiniz ve eğitim dilini İngilizce yapmakla ilerlemiştirsiniz. Ben Türkiye’de böyle duydum” dedim. Adam bir kızdı, “siz bizi sömürge mi zannettiniz?” deyip arkasında duran ciltler dolusu Japon eğitim tarihi kitaplarını gösterdi. Bazılarından bölümler okudu, tercüme etti ve “başından beri her şey Japonca olmuştur” dedi. İlk yıllarda birisi çıkıp bu işler Japonca olmaz, İngilizce yapalım demiş. Adam, ertesi gün evinde ölü bulunmuş. Bir daha da böyle bir söz çıkmamış. Meğer o adam da Amerika’da birkaç yıl ataşe olarak bulunmuşmuş. Demek orada kafaya alınmış. (Türk Ayn-şaynı. s.270. İş bankası yy. 2003. 22 baskı.)

ÖDÜLLÜ BULMACA

Aşağıdaki tabloda her satırda harfler karışık olarak verilmiştir. Her satırdaki bu harflerden anlamlı birer kelime üreterek sağ taraftaki boş kutulara yazalım. Boş kutuların sağ tarafında kelimenin kaç harf olduğu yazılmıştır. Yani satırlarda fazladan harfler de bulunmaktadır. Boş kutular bittikten sonra o sütundaki kelimeleri yukarıdan aşağıya bir satır üzerinde yazdığınızda bir cümle oluşacaktır. Cümle, **Bediüzzaman Hazretleri'ne ait sözdür.** Bu cümleyi **25 Nisan'a kadar mektup@osmanlicadergi.com** posta adresine gönderiniz. Doğru cevabı gönderenler arasında yapılacak kur'a ile ilk beş takipçimize **"Kelimelerin Kökenlerine Yolculuk"** kitabı hediye edilecektir.

CÜMLE:

----- / -----

----- / -----

س	ر	ا	ڭ	ن	ی	ذ	ن	گ	ل	ا	-----	(8)
ی	ل	ر	ن	ا	د	ا	ا	ن	ج	ن	-----	(11)
ل	ڭ	د	ع	ح	م	ر	ب	ا	ر	ی	-----	(5)
ی	د	ق	أ	ذ	و	ر	خ	ل	م	ن	-----	(7)
ظ	أ	خ	ڭ	س	ر	ذ	د	ی	ع	ح	-----	(5)

Risâle-i Nûr'un
Ahmed Hüsrev Altınbaşak
tarafından yazılan tevafuklu
orijinal nüshaları
ilk defa sizlerle
buluşuyor

ÇIKTI

Orijinal
Tevâfuk'lu
Şualar
Mecmuası

Özel
kutusunda
12 ayrı
fasikül

Hayrât Neşriyat

Osmanlıca®
Eğitim ve Kültür Dergisi

STANDIMIZA
BEKLİYORUZ

معرض الدولي للمجلات

International Periodical Fair

@mstGrafik

Sirkeci Garı
4 - 9 Mayıs 2017

Ziyaret Saati: 10:00 - 20:00

TURDEB
Türkiye Dergiler Birliği

www.turdeb.com [dergifuari](#) [turdebdergi](#) [dergifuari](#)

**BAŞAKŞEHİR
BELEDİYESİ**

